

DABAS-SÁRI SZLOVÁK NEMZETISÉGI ÓVODA
2371 DABAS-SÁRI, MÁNTELEKI út 6.

SLOVENSKÁ NÁRODNOSTNÁ MATERSKÁ ŠKÔLKA
DABAŠ-ŠÁRA

OM: 032765

PEDAGÓGIAI PROGRAM

PEDAGOGICKÝ PROGRAM

„IRÁNYTÚ”

Dabas - Sári - Mántelevi út 6.

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

Az óvoda jogi státusa, jogszabályi háttere	3
Helyzetkép az óvodáról	6
1. Az óvoda szocio-kulturális környezete	6
2. Az óvoda tárgyi-személyi feltételei.....	6
3. Az IRÁNYTŰ által megkívánt személyi-tárgyi feltételek.....	7
4. Alapelv	8
5. Gyermekképünk	8
6. Programunk küldetésnyilatkozata	9
I. A program célfejezete	10
I.1. Alapvető célok	10
I.2. Általános nevelési feladatok	11
I.3. A program rendszerábrája.....	14
I.4. A nevelés keretei.....	15
I.4.1. Az egészséges életmód alakítása.....	15
I.4.2. Érzelmi nevelés és szocializáció	18
I.5. Az óvodai élet megszervezése	20
I.6. Gyermekvédelmi munka.....	21
I.7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.....	24
II. A program tartalma	30
II.1. Néphagyomány-ápolás, nemzetiségi nevelés	30
II.1.1. Óvodában ünnepelhető néphagyományok.....	30
II.1.2. Jeles napok ajánlott tartalma.....	31
II.1.3. Szlovák nyelvi nevelés	34
III. A program tevékenység formái. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	38
III.1. Játék.....	38
A játék feltételei	38
A 2.5-3-6 éves korban megjelenő játékfajták.....	39
III.2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	41
III.2.1. Verselés, mesélés.....	42
III.2.2. Ének, zene, népi játék, tánc	45
III.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	47
III.2.4. Mindennapos mozgás.....	49
III.2.5. Külső világ tevékeny megismerése	51
III.3. Munkajellegű tevékenységek.	59
IV. A fejlesztés jellemzői az óvodáskor végére	61
V. A program kapcsolatrendszere	62
V.1. Az óvoda és a család.....	62
V.2. A bölcsődék, óvodák, iskolák.....	63
V.3. Az óvoda és a közművelődési intézmények.....	63
V.4. Az óvoda egyéb kapcsolatai	63
V.5. Szolgáltatások.....	64
VI. Legitimációs záradék	66
VII. Érvényességi rendelkezések	

Az óvoda jogi státusa, adatai:

Az óvoda neve:
DABAS-SÁRI SZLOVÁK
NEMZETISÉGI ÓVODA

SLOVENSKÁ NÁRODNOSTNÁ
MATERSKÁ ŠKÔLKA

Címe: 2371 Dabas, Mántelevi u. 6.
OM: 032765

Székhelye, telefonszáma:

06-29/364-335
06-29/564-280
06-70/331-6000
E-mail: dabassariovi@gmail.com

Az intézmény működési területe elsősorban Dabas-Sári településrész

Alapító okirat száma: HIV/957-3/2024.

Alaptevékenysége: óvodai nevelés, nemzetiségi óvodai nevelés,
sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése,

Gazdálkodási besorolása: Önállóan működő

Gyermek férőhelyek száma: 101 fő

Óvodai csoportok száma: 4

Az óvodai fenntartója: SÁRI SZLOVÁK ÖNKORMÁNYZAT - DABAS
2370 Dabas, Szent István tér 1/b
06-29/561-200

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (módosítás: 77/2025. (IV.15.) kormányrendelet értelmében)
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm.rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- A 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 419/2024.(XII.23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.)
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Az óvoda nevelőtestületi határozatai
- Fenntartói utasítások, szabályzatok és helyi rendeletek

A programunkat a **363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról** szóló 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet értelmében.

AJÁNLÁS

Kedves Olvasó !

Pedagógiai Programunk módosításának oka:

A 77/2025. (IV.15) Korm. rendelet alapján változott a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete , Az ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA.

Dabas Város Dabas-Sári Szlovák Nemzetiségi Óvodájának Pedagógiai Programjával ismerkedik, melynek készítése során a gyermekek és a szakma iránti elhivatottság, szeretet vezérelt bennünket.

Nevelőtestületünk munkájának eredménye az „IRÁNYTŰ” Helyi Óvodai Pedagógiai Program.

Szándékunk szerint ebben összefoglaltuk mindazokat az alapelveket, célokat, feladatokat, amelyek a helyes úton tartanak bennünket a kisgyermekkel való foglalkozás során.

Az IRÁNYTŰ szervesen kapcsolódik a hazai köznevelést megújító törekvésekhez, de megőrzi a hazai óvodapedagógiai hagyományok és a helyi sajátosságok tartalmi értékeit.

A folyamatos programmegújító munka során kikértük a szülők véleményét pedagógiai munkánkról, felmértük igényeiket az óvodai neveléssel kapcsolatban, hogy programunk illeszkedjen a velünk szemben támasztott elvárásokhoz.

Az IRÁNYTŰ az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára és a Nemzetiség Óvodai Nevelésének irányelveire épülő gyermekközpontú, befogadó képességfejlesztő program, melyben kiemelt szerepet játszik a NÉPHAGYOMÁNYŐRZÉS HAGYOMÁNYOK MEGÉLÉSE, ÁTÖRÖKÍTÉSE és a SZLOVÁK NEMZETISÉGI NEVELÉS.

Alapfeladatunk a kultúra átadása – az életkori sajátosságokhoz optimálisan illeszkedő nevelési módszerekkel - oly módon, hogy abban az örök emberi értékek helyi nemzetiségi kultúránk színeivel gazdagodjanak.

Míndezt úgy kell közvetítenünk, hogy ezáltal az óvodás gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik, készségeik kibontakozhassanak, önmagukhoz képest fejlődjenek, s meglévő hátrányaik csökkenjenek, előnyeik kiteljesedjenek az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A felnőtt szakembernek kell ismernie a módját és vállalnia a felelősséget, hogy úgy vezesse el a gyermekeket az iskola küszöbéig, hogy az új feladatokra felkészültek legyenek s eközben **BOLDOG GYERMEKKORUKAT** megőrizhessék!

Erre vállalkozunk, s hitünk szerint az IRÁNYTŰ ezt garantálja. Köszönjük, hogy időt szán programunkkal való ismerkedésre. Reméljük, hogy olvasása közben óvodás gyermeke számára megtalálta a legmegfelelőbb óvodát.

Köszönjük mindazoknak, akik észrevételeikkel hozzájárultak a program kidolgozásához.

Az intézmény
nevelőtestülete

Helyzetkép az óvodáról

1. Az óvoda szocio-kulturális környezete

Dabas Város Önkormányzata a Sári városrészben 1998-ban alapította az óvodát.

2023. augusztus 1-től intézményünk fenntartója a Sári Szlovák Önkormányzat – Dabas. Kiemelkedő szakmai nemzetiségi eredmények kapcsán 2023. év elején a Sári Szlovák Önkormányzat kérelmezte Dabas Város Önkormányzatának fenntartásában működő óvodánk fenntartói jogának átvételét azzal az indokkal, hogy fenntartása és irányítása mellett még hatékonyabbá válhat településrészünk intézményhálózatának nemzetiségi intézményének működése és ezáltal fenntarthatósága is. Alkalmazotti közösségünk és a szülők közössége is egyhangúan támogatta a kezdeményezést, mivel az a tapasztalat, hogy a Sári városrészben élő nemzetiségi kultúra fenntartására szükség van, a településrészen élők igénye a hagyományok átörökítése. Fenntartásukban a közös programok koordinálása a nemzetiségi pedagógiai programunk megvalósítását szolgálhatja.

Óvodánk működési területe elsősorban Dabas város szlovákok lakta településrésze. Más szlovákok lakta településektől távol, elszigetelten élünk 300 éves nemzetiségi múlttal. Településrészünkön, Sáriban intézményünk mellett működik 2022. augusztus 1-től a Dabasi Napsugár Katolikus Óvoda, mely a Dabas-Sári óvodánk tagóvodájaként funkcionált az óvodai átszervezést megelőzően. Az erősen asszimilálódó környezetben (vegyes házasságok) kell megőriznünk a nemzetiségi nyelvet és kultúrát.

A gyermekek mikrokörnyezetében a tájnyelv jelen van, de ők nem beszélnek.

A nagyszülők körében a nyelv és a néphagyomány élő. A generációk összetartó ereje erős, a nagyszülők a gyermeknevelésből kivesszük részüket, hatással vannak a fiatalabb korosztály szokásalakítására.

Foglalkozásukat tekintve a lakosság összetétele vegyes: értelmiségi, vállalkozó szakmunkás, mezőgazdasági kistermelő, a fővárosban dolgozó.

A szülők szívesen hozzák gyermekeiket óvodába, érdeklődők, segítőkészek, fontosnak tartják az óvodai közösségi nevelés fejlesztő hatását a gyermekek személyiségfejlődésére.

A városrészben hagyományörző csoportok működnek, az óvodai, iskolai és a nemzeti ünnepeken tradicionálisan megjelenik a helyi népviseleti öltözék.

Az óvoda környezete tükrözi a szlovákság kultúráját, életmódját, szokásait és tárgyi emlékeit.

Mindezekből következően óvodánk sajátos arculatát adja a nemzetiségi jelleg, melynek szerves része a hagyományörzés a hagyományok megélése és a nyelvi kultúra átörökítése.

2. Az óvoda tárgyi-személyi feltételei

Az óvoda 1998-ban épült, tornatermes modern, korszerű épület 3 csoporttal. Kialakításra került egy 15 gyermek befogadására alkalmas csoport is. Az épület felújítása 2017-ben megtörtént. A csoportszobák, öltözők, mosdók és egyéb helyiségek az akkori előírások szerint készültek.

Az épület teljes berendezése, esztétikus, praktikus.

Minden teremhez galéria is tartozik, itt töltik a gyermekek a délutáni mesélést, pihenést.

Az épület a felnőttek és gyermekek kényelmét szolgálja minden szempontból.

Az óvoda udvara alkalmas sportolásra, szabad játékra, a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Változatos növények, füves területek teszik esztétikussá a kinti környezetet, az árnyat adó lombos fák, árnyékolók biztosítják az egészséges kint tartózkodás feltételeit.

A csoportszobák megfelelő méretűek, világosak.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda a gyermekek fogadása mellett egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsenek lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvoda udvara megfelelő méretű, alkalmas a szabad játékra, sportolásra és egyéb mozgásos tevékenységekre.

A díszkert, a park, a műfüves focipálya, szabad játékra, sportolásra alkalmas eszközök biztosítják a gyermekek mozgásigényét.

Az óvodában a helyiségek tiszták, esztétikusak, biztosítják az egészséges életmód kialakítását. A dekoráció a gyermekek érzelmi világához közel álló, a természetes, tartós anyagok felhasználását részesítjük előnyben a teremrendezésnél, óvodai dekorálásnál.

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete alapján folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük eszközeinket.

Intézményünkben biztosítjuk a törvény szerinti személyi feltételeket. Az igazgató munkáját 1 igazgató-helyettes segíti. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja, ugyanakkor, ha reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét a nevelő oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott pedagógiai asszisztens, vagy dajka munkatársak is elláthatják.

Adminisztrációs feladatokban intézményi titkár segít. Karbantartási, javítási feladatok elvégzését a Dabasi Intézményfenntartó Központ alkalmazottai végzik.

A csoportok megoszlása a gyermekek életkori összetételének függvénye. A szülők igényeivel összhangban az életkor szerinti csoportbeosztást részesítjük előnyben.

3. Az IRÁNYTŰ által megkívánt személyi-tárgyi feltételek

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, **személyi és tárgyi, valamint pedagógiai** környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermekek számára. Törekszünk arra, hogy a nevelőmunkát az óvoda teljes nyitvatartási idejében óvodapedagógus teljesítse. Intézményünkben lehetőség szerint szlovák nemzetiségi óvodapedagógusi végzettségű óvodapedagógus legyen alkalmazásban. E programot megvalósító óvodapedagógus közvetíti a nemzetiségi kultúra tradicionális értékeit. Nemzetiségi identitását vállalja az óvoda tágabb környezetében is.

Az óvodapedagógus legyen képes (énekével, mesemondásával) esztétikai élményhez juttatni a gyermekeket. Fejlesztésükhöz alkalmazzon egyéni módszereket úgy, hogy a gyermek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson.

Az óvodapedagógusnak legyen igénye az önművelésre, keressen lehetőséget szakmai tájékozottságának, szaktudásának fejlesztéséhez.

Jellemezze humanizmus, pedagógiai optimizmus, tette legyen hiteles, tapintatos, empatikus. Egy gyermekcsoport irányításához két óvodapedagógus szükséges. Munkájukat pedagógiai asszisztens segíti. A párok tudjanak együtt tervezni, összehangoltan, a feladatokat megosztva dolgozni, legyenek minél több időt együtt a délelőtti időszakban. Pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat legyenek képesek egyeztetni.

Az összehangolt munkájuk járuljon hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek önazonosságának megőrzését, ápolását, erősítését szolgáljuk.

Az intézmény óvodapedagógusai a közösség tagjaként mindannyian vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért.

A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban a döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménynyilvánítással segítsék a legjobb megoldás kialakítását.

A nemzetiségi nevelés a hét minden napján jelentkező feladat, ezért kívánatos a magas létszámok miatti zsúfoltság kerülése.

Mіндеzeket az igazgató koordinálja, irányítja a pedagógiai, tanügy igazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, közéleti, menedzselési feladatainak ellátása során.

Az igazgató feladata, hogy jó munkaszervezéssel, a lehetőségek optimális felhasználásával, a fenntartó Önkormányzattal együtt biztosítsa a szükséges személyi feltételeket.

Az óvodában a csoportszobák felszerelése, berendezése folyamatosan feleljenek meg az igényeknek.

Ennek érdekében NAPRAFORGÓ ÓVODAI ALAPÍTVÁNYUNKTÓL is segítséget, támogatást várunk.

Az óvoda udvarát folyamatosan fejlesztjük játszótéri eszközökkel és a parkokat, díszkerteket gondozzuk.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja a hozzánk járó gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

4. Az IRÁNYTŰ alapelve

Szeretetteljes, biztonságérzetet nyújtó, érzelem gazdag óvodai élet megteremtése. Felfogásunk szerint a gyermekközpontúság magabiztosságot, önállóságot, boldogságot ad a gyermeknek.

- az óvoda az egyetlen vár, amely befogad, véd, óv, fajra, nemzetre, vallásra, másságra való tekintet nélkül egyformán mindenkit. Nyugalmat, derűt és törődést biztosít, olyan kincs, amelyre szüksége van minden kisgyermeknek.
- minden gyermek a saját készségei, képességei szerint, azok figyelembevételével nevelhető, fejleszhető.
- az óvodai dolgozók tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, tiszteletben tartják a kisgyermek emberi méltóságát, jogait.
- az óvodai nevelés felébreszti, megalapozza a nemzetiségi kultúrához való kötődést.
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak

5. Gyermekképünk

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú befogadó, mely a gyermeki személyiségből indul ki, biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, erősítjük a nemek társadalmi egyenlőségét. Magabiztos, önálló, önérvényesítő, alkalmazkodó képes, a szlovák nemzetiségi kultúrához kötődő, kreatív gyermekek lépnek ki az óvodából, akik életkoruknak megfelelő kulturált magatartásformákkal, gazdag érzelmvilággal és fejlett kognitív funkciókkal rendelkeznek. Egész nevelőmunkánkat áthatja a gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, a szeretet, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia.

„Ha a gyermek együtt él a dicsérettel,
megtanulja mások megbecsülését.

Ha a gyermek együtt él az elfogadással,
megtanul szeretetre lelni a világban.

Ha a gyermek együtt él a biztonsággal,
megtanul hinni magában és a környezetében.

Ha a gyermek együtt él a nyugodt derűvel,
megtanulja, hogyan találjon lelki békét.”

Dorothy L. Nolte

6. Programunk küldetésnyilatkozata

Azonosulunk a program alapelveivel, kiindulási pontjaival, céljaival!

Csak akkor vagyunk a program megvalósítói, ha hittel cselekszünk, s benne teljes értékű tagként dolgozunk.

Megteremtjük a gyermekek boldog és biztonságos környezetét!

A gyermekek a mi szeretetünkre, törődésünkre, megértésünkre és a hiteles kommunikációra vágnak.

Megkülönböztetett érzékenységgel foglalkozunk a szülőkkel!

Legyen személyes, meghitt kapcsolatunk a szülőkkel, szólítsuk őket a nevükön! Minél többet mondjunk el és üzenjünk nekik legdrágább kincsükről, a gyermekükről!

Ami nekünk a program megszabta kötelesség, a gyermeknek élmény és játék.

Ha mi erre gondolunk a tanulási folyamatban, akkor a gyermekeket eljuttatjuk az értékekkel való azonosulásig!

Hirdetjük és azonosulunk a „Csak tiszta forrásból” elvvel!

Gondoljunk arra, hogy a gyermek ezen keresztül tanulja meg a szlovák nemzetiségi hagyományokhoz, kultúrához, életmódhoz kötődő értékeket.

Törekszünk a legjobb minőség elérésére.

A minőségi munka minket, a programot, s óvodánkat egyaránt dicséri majd.

A környezetünket harmonikussá, széppé és gondozottá tesszük, vállaljuk a nemzetiségi jelleg tükrözését!

Az ápoltság és a megkomponált környezet nemcsak a külvilágnak szól, hanem kifejezi belső igényességünket is.

Tudjuk, hogy mivel tartozunk magunknak, a programnak, a szűkebb, tágabb környezetünknek.

Törekszünk a környezettudatos magatartás, holisztikus szemlélet kialakítására az egészség megőrzéséért és a környezet védelméért a fenntarthatóság jegyében.

I. A program célfejezete

I.1. Alapvető célok

Az óvodai nevelés fejlesztő hatását a gyermekek fejlődési jellemzői mutatják, mely a tágran értelmezett érés és tanulás együttes eredménye.

Célunk az, hogy a gyermekek minél több érzelmi szállal kötődjenek az óvodához, a felnőttekhez, minél változatosabb tevékenységek közül kedvükre választhassanak. Ezt a választható feltételrendszer a gyermekek egyéni igényeinek és eltérő fejlődési ütemének megfelelően biztosítjuk.

I.1.1. Óvodánk nevelési célja

- Az óvodások nyugodt, élményekben gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A 2,5 és a 3-6-7 éves gyermekek eltérő fejlődési ütemének figyelembevételével a sokoldalú személyiségfejlesztés, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása.
- **Az iskolai életmódra történő felkészítése.**
- A gyermekek nemzetiségi identitás-tudatának kialakítása és fejlesztése, a szlovák nemzetiségi nyelv és tájnyelv, helyi hagyományok és népszokások megismertetése, megélése, átörökítése.
- A gyermekek szlovák nyelvi kompetenciáinak fejlesztése.

I.1.2. Preferált nevelési elveink:

- Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükséglet kielégítéséről.
- Az életkori sajátosságaiból fakadóan kiszolgáltatott kisgyerek emberi méltóságát, jogait tiszteletben tartjuk az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével.
- A legfontosabb nevelési elvünk a pozitív példaadás és megerősítés, dicséret.
- Az óvodapedagógus egyénisége is sugározzon harmóniát és biztonságot, mely hat a gyermeki személyiség fejlődésére.
- Az óvodapedagógus rendelkezzen nagyfokú empátiás készséggel, az egész nap folyamán minden cselekedetében.
- Megnyilvánulásában legyen példa, a gyermeknek ezáltal nyílik lehetősége utánozni, hogyan kell viselkedni, bizonyos helyzeteket megoldani.
- Nevelőmunkánkat áthatja a gyerekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia.
- A gyermekek egyéni fejlettségére odafigyelő, megértő, segítő attitűd kialakítása, pillanatnyi érzelmi-fizikai állapotuk figyelembevétele.
- Elfogadjuk a család elsődleges nevelő hatását, tiszteletben tartjuk a családok belső szokásrendszerét.
- Kapcsolatunkat a tapintatra építjük, és a közös programok alkalmával mélyítjük.
- A szülők közléseit bizalmasan kezeljük és kizárólag a gyermek fejlesztése, illetve védelme érdekében használjuk fel.
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek közül azon gyermekek ellátása, akik az illetékes szakszolgálati bizottság véleménye szerint a többi gyermekkel együtt nevelhetők.

- Testi fogyatékosága: mozgáskorlátozottság, érzékszervi fogyatékosága: látás- vagy hallássérülés, beszéd fogyatékosok, vagy enyhe fokban értelmi fogyatékosok. (A mindenkori Alapító Okirat alapján.)
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

I.2. Általános nevelési feladatok

Alapfeladatunk – az óvodai nevelés kulcsszereplőiként – mintát adni gyermekeink számára az értékes élethez!

Az óvodások testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai és intellektuális érzelmek differenciálódásával valósul meg.

Az egészséges életmód területén feladatunk:

- A gyermekek testi fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, egészségének edzése, óvása, megőrzése.
- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyerekek komfortérzetének biztosítása, ilyen irányú igényeik felkeltése, jó szokások alakítása.
- A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése, mozgásigény kielégítése, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- Az óvodai élet minden napján aktív szabad játék, irányított mozgásos tevékenységek biztosítása játékos környezetben és játékba ágyazottan.
- Az alapvető mozgáskészségek fejlesztése.
- Rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- Az életvezetési készségeken alapuló nevelés segítse hozzá a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése. A testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés szokásainak kialakítása.
- A környezettudatos magatartás megalapozása, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció területén feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó közvetlen, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtése.
- Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. Közben olyan erkölcsi tulajdonságok erősödnek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelm, pontosság, szorgalom, kitartás, önzetlenség, igazságosság, igazmondás, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme. Alapozzuk meg a szokás- és normarendszert.
- Önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére és megbecsülésére, a különbözőség elfogadására, tiszteletére nevelés.
- Az interperszonális kapcsolatok (óvodapedagógus-gyerekek, gyerek-gyerek gyerek-dajka) pozitív attitűd érzelmi töltése segítse a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.
- A család és az óvoda együtt segítse a gyermek én tudatának alakítását, önkifejező önérvényesítő törekvéseinek kibontakozását.

- A szociális érzékenység kialakulása, segítse a különbözőségek elfogadását a magyar és a szlovák nemzetiségi kulturális értékek tiszteletben tartását.
- A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- Az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

Anyanyelvi-értelmi fejlesztés feladatai:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyekben keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.
- Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását.
- Olyan tevékenységek biztosítása, melyek során a szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejleszti az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását.
- A biztonság, szeretet, védettség érzetének biztosítása, ezáltal segítjük a gyerekeket abban, hogy gondolataikat szóban, mozgással vagy vizuális eszközökkel bátran kifejezhessék.
- A gyermeki beszédkedv fenntartása, a gyermekek meghallgatása, helyes mintaadással a kommunikáció különböző formáinak alakítása.

Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai:

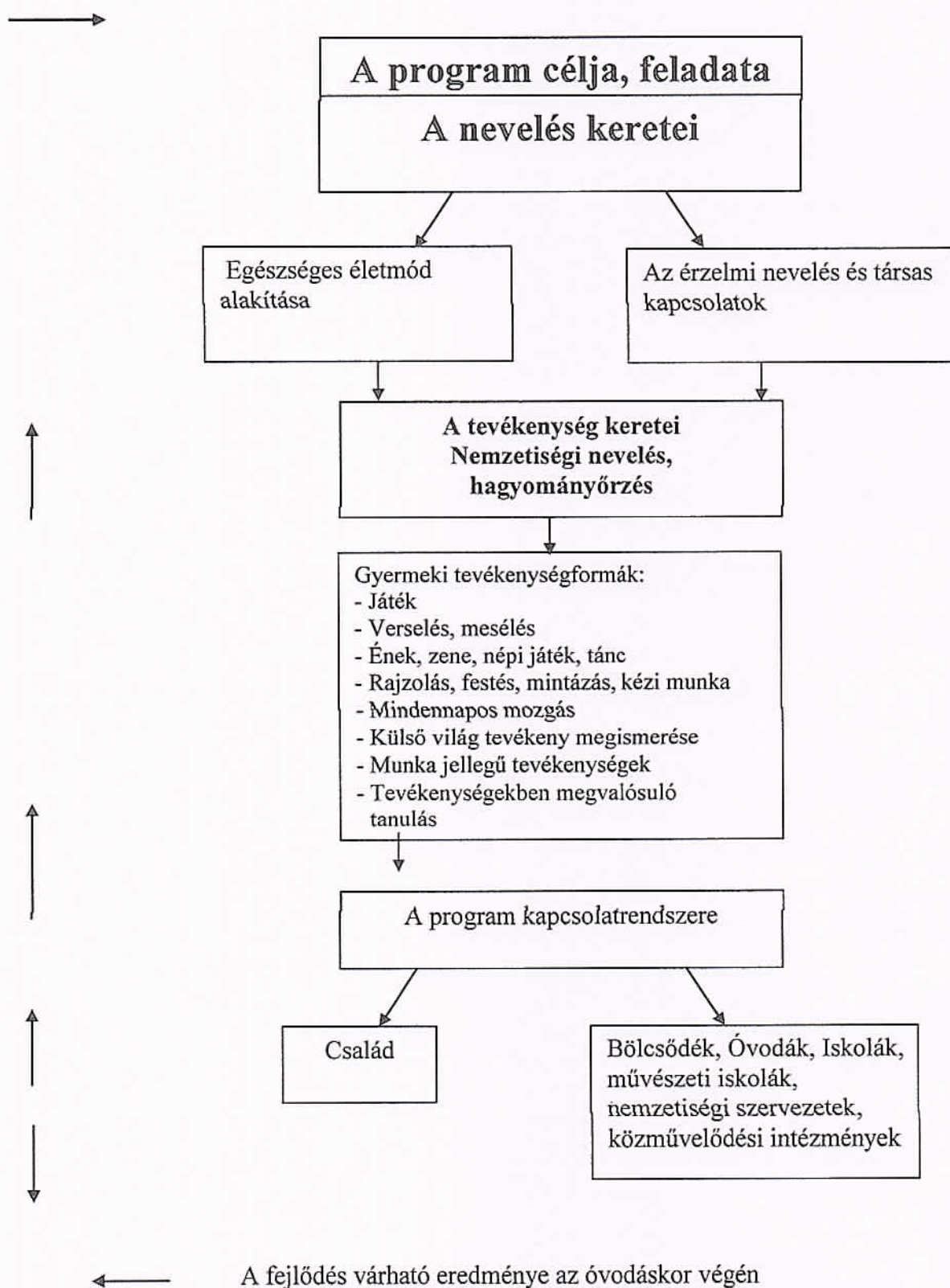
- A gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételével törekedjünk az esztétikus, a higiénikus gondozásra és az esztétikus megjelenés igényének kialakítására.
- Segítsük a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának, esztétikus, szép mozdulatainak kialakítását.
- A nemzeti értékeket láttató esztétikus környezettel formáljuk a gyermekek szépérzékét.
- Az ízlésformálást kezeljük kiemelten az óvoda mindennapjaiban: a természetben, a tárgyi, társadalmi környezetben egyaránt.

- A művészeti tevékenységeknél teremtsük meg a rácsodálkozási élményeket, mely által a gyermekekben megerősödik az élménybefogadó képesség, a kultúra értékei iránti érzékenység, nyitottság.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletnek.
- A tárgyi – emberi – természeti környezetben a gyermekek legyenek képesek megkülönböztetni, mi a szép és mi a csúnya. Ismerjék meg a szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyerekek kíváncsiságára építve segítsük elő a természeti és épített környezet szépségének tisztelőtét, megbecsülését.

Kiemelten a szlovák nemzetiségi nevelés keretében feladatunk:

- **A szlovák nemzetiségi hagyományok megélése.**
- **Megfelelő nyelvi környezet biztosítása a gyerekek számára.**
- **Az önazonosság kialakítása, fejlesztése, a hagyományok átörökítése és a másság elfogadására nevelés.**
- **A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat segítségével alakítsuk ki a gyermekekben a pozitív érzelmi viszonyt a szlovák nyelv iránt.**
- **Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek teremtésével juttassuk el a gyermekeket a beszédmegértés szintjére.**
- **Alapozzuk meg a beszédképességet szlovák nyelven (tájnyelv).**
- **Alapozzuk meg az iskolai szlovák nyelvtanulást.**
- **Az óvodai dolgozók a nap bármely szakában természetes módon beszéljék a szlovák tájnyelvet.**
- **Erősítsük a szülőföldhöz, lakóhelyhez fűződő pozitív érzelmi viszonyt, a helyi népszokások felelevenítésével, átörökítésével.**

I.3 A program rendszerábrája:

I.4. A nevelés keretei

I.4.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életviteligényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése. Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Feladatok

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges biztonságos környezet.
- Az egészséges életmód a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásaink alakítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az óvodapedagógus az óvodai felvétel után készítsen a gyermekekről anamnézist. Folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, stb. összehasonlító mérésekkel segítse az egyéni sajátosságok feltárását, legyen információja a gyermek nemzetiségi nyelvi állapotáról.

A gyermekek gondozásának záloga az óvodapedagógus és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. Az óvodapedagógus a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezetségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvodapedagógus.

A beszoktatás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét.

Az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok, a dajkák bevonásával állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.

Táplálkozás

A fejlődés egyik feltétele a **táplálkozás**. A gyermekek a napi háromszori egészséges étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Az étkezési szokásokat az óvodapedagógus úgy alakítsa ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezeten, lehetőleg a folyamatosság módszerével éljen. A felnőttek ismerjék meg és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzék a gyermekeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására. Ételallergiás gyermek esetén ügyeljenek külön étrend betartására. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak. Az udvariassági formákat, az étkezések alkalmával szlovák nyelven is használják (kérem köszönöm, ételek neve). Ismerjenek meg nemzetiségi ételeket.

Testápolás

A **testápolás** a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között.

Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. A bőrápoláshoz, fogápoláshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek folyamatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.

Testápolás során is hallják és alkalmazzák a szlovák kifejezéseket.

Öltözködés

Az időjárásnak megfelelő **öltözködés** védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus kérje a szülőket, hogy kényelmes ruhában, többretegűen öltöztessék gyermekeiket.

Öltözködésnél nyelvi állapotuknak megfelelő szinten használja az óvodapedagógus a szlovák kifejezéseket.

Mozgás

A mindennapi szabad **mozgás** nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A tornateremben, az udvaron, de a csoportszobában is biztosítjuk az ilyen típusú tornaszereket (pl. csepphinta, tölcser, mozgáskotta, stb.)

Pihenés

A gyermekek alvási igényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtsük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend, és biztonság, ezt segíti elő a mesélés, dúdolás. Rugalmasan kezeljük, toleráljuk a gyermekek különböző az alvási igényét.

*A gyerekek egészségének védelme, óvása, megőrzése edzettségének biztosítása,
betegségmegelőzés*

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekezzenek gátolni.

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap edzési lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap tartózkodjanak a szabadban.

A felnőttekkel végzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet.

A gyermekek a víz edző hatását is érzékelik meg az óvodában. Jó idő esetén az óvoda udvarán pancsoljanak, zuhanyozzanak.

Edzési lehetőség a kerékpározás, és a téli időszakban szánkózás, csúszkálás. A szervezett edzési programok maximális ideje 10-20 perc. A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, amely megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Az óvoda egyik legfontosabb fejlesztési tere az **óvodaudvar**. Az udvaron legyen árnyékos és napos játszó rész.

Legyen füves, homokos, betonos rész is. Az udvar esztétikai szépségét adja a sok szép virág, cserje, ízlésesen kialakított díszkert.

A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget.

A vizes edzés jó feltételét adja a pancsolás.

A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület álljon a gyermekek rendelkezésére.

Az udvaron a gyermekeknek legyen biztosítva az iváshoz ivókút, saját kulacs. A környezetszennyezés, szemetelés ellen kukák kihelyezése biztosított!

Az **óvoda épületét** a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be. A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

A több funkciót betöltő **csoporszobát** tegyék alkalmassá a szabad játéokra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos.

A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot hagyjuk szabadon, csak olyan függönnyt használjunk, ami nem veszi el a fényt.

A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek. Fűtés idején, ha szükséges a száraz levegő enyhítésére párologtatót használunk.

Az óvodapedagógus a többféle játéktevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket. Alakítson ki mesesarkot, ami a napi mesélésnek, beszélgetésnek, a dramatizálásnak a színtere. Az **öltözők** berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez.

Minden gyermeknek legyen külön ruha- és cipőtartó szekrénye vagy polca. Az öltözőben a szülők részére legyen egy esztétikus hirdetőtábla.

A **mosdóban** megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését.

Minden gyermeknek legyen fogápoláshoz szükséges eszköze, törölközője, fésűje.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- ☺ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, ápolják fogukat, fésülködnek.
- ☺ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- ☺ Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- ☺ Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- ☺ Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- ☺ Étkezés közben halkán beszélgetnek asztaltársaikkal.
- ☺ Teljesen önállóan öltöznek.
- ☺ A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- ☺ A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- ☺ A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- ☺ Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- ☺ A környezettudatos magatartás formái megjelennek viselkedésében (takarékoskodás szelektív hulladékgyűjtés stb.)

I.4.2. Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Feladatok

- Az érzelmi biztonságot nyújtó kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.

Az érzelmi biztonságot nyújtó kiegyensúlyozott szeretetteljes, légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig

A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, kiegyensúlyozott derűs légkör vegye körül.

Otthonos légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése társaihoz, felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz. A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvodapedagógus tervez meg, de adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek.

Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezetű légkört biztosít, és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

A befogadás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvodapedagógus a szülővel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez.

Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván meg a 3-4 éves gyermekek beszoktatása.

Az óvodapedagógus adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. A szülővel beszéljék meg a beszoktatás menetét.

A beszoktatás során viselkedési rendet tanul meg a gyermek, ami segíti a társas beilleszkedést. A gyermekek elhozhatják magukkal azokat a tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak. Lehetőleg mindkét óvodapedagógus vegyen részt ebben a folyamatban. A dajkával együtt gondosan készítsék elő ezt az időszakot. A szülők tájékozódhatnak az óvoda nemzetiségi nevelésének tartalmi munkájáról.

A sok érdekes, izléeses játék mellett az óvodapedagógus személyes kapcsolattal, mesével, ölbéli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedjen a gyermekeknek. A lefekvésnél az új gyermeket különös szeretettel vegye körül.

A nyugalmas légkör megteremtése érdekében üljön le közéjük, és altatódalokat dúdolgasson nekik.

Az óvodapedagógus különös türelemmel, tapintattal mutassa be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat és figyeljék meg azok használatát.

Már a befogadás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltasson, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, készségeit, tempóját, szokásait.

A közös élmények az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk. A gyermekeknek legyen lehetősége minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhessék a belülről táplálkozó kedvet, motivációs állapotot.

Az érdektelen gyerekekre szenteljen figyelmet, hogy mielőbb kiderítse érdektelenségük okát, mert befolyásolását csak így tudja elindítani. Biztosítson megfelelő tevékenységet a kiemelkedő képességű gyermeknek.

A gyerek-gyerek a óvodapedagógus-gyerek, dajka-gyerek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.

A gyermekek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban.

Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusnak, ki irányítója, s egyben társa a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tudja tenni.

A gyermekek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

Próbálja megérteni a gyermekeket, és ezt jelezze is felé. A parancsolás helyett igyekezzen kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átérzést.

A gyermekek mágikus képzelete sokat segíthet a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításában.

Az óvodapedagógus magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.

A gyermekek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot, a pontos határok megjelölésével.

A nagy szabadság, a világos határok azt jelentik, hogy röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazza meg azt, amit akar, vagy amit nem akar. Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha szükségesnek látja.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.

A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését.

A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgassa meg az óvodapedagógus, hogy véleményt tudjon mondani a történekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.

Bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon.

Biztosítson minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítse.

A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.

A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti és a sikertelenséget segít elviselni.

Az óvodapedagógus örömét jelezze dicsérettel. A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában. A nehézségeket a humor feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.

A bátortalan gyermekek nevelésekor az óvodapedagógus minél többször örüljön a kisebb előrelépésnek, fejlődésnek is.

Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- ☺ A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása.
- ☺ Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén. A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ☺ Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- ☺ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- ☺ A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- ☺ Igényükké válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- ☺ A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- ☺ Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- ☺ A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- ☺ Értékelik saját tetteiket, és az eléjük tárt magatartási példákat.
- ☺ Érvényesítik kezdeményező-készségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- ☺ Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- ☺ Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

I.5. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

A napirend és hetirend tájékoztatást nyújt arról, hogyan épülnek egymásra a különböző tevékenységek. Napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi, **amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.** Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki a nemzetiségi fejlesztések beiktatásával. A javasolt napirend korcsoportonként, az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható. Az állandóan és/vagy ciklusosan megjelenő tevékenységek nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élősztavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

Javaslat a napirend elkészítéséhez

<i>Időtartam</i>	<i>Tevékenység</i>
6.30-10.30	– játék, szabadon választott tevékenység – játékba integrált fejlesztés – rajzolás, festés, mintázás, kézi munka – verselés, mesélés – ének, zene, népi játék, tánc – külső világ tevékeny megismerése – mindennapos mozgás – szlovák nemzetiségi fejlesztés – munka jellegű tevékenység
10.30-12.00	– testápolás – tízórai – séta, kirándulás – játék az udvaron, edzés – testápolás – készülődés az ebédhez
12.00-12.30	– ebéd – testápolás
12.30-14.30	– mesehallgatás, pihenés
14.30-15.15	– testápolás – uzsonna
15.15-16.30	– szabadon választott tevékenység – játék hazamenetelig

I.6. Gyermekvédelmi munka az óvodában

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez.

1.6.1. Környezettanulmány gyermekvédelmi szempontból

➤ A gyermekvédelmi éves program elkészítése előtt az alábbi felmérések elvégzése szükséges:

- milyen környezetből járnak az óvodás gyerekek,
- milyen a szülők iskolázottsága,
- milyen arányú a munkanélküliség,
- mennyi a veszélyeztetett család az adott évben,
- van-e jellemző betegség a körzetben.

➤ Az óvodás gyerekek családi helyzetének évenkénti felmérése az alábbi szempontok alapján:

- az óvodások száma,
- nemzetiségi gyökerekkel rendelkezők száma,
- a veszélyeztetettek száma,

- hátrányos helyzetűek száma,
- halmozottan hátrányos helyzetűek száma,
- három vagy többgyermekes családban élők száma,
- sajátos nevelési igényű gyerekek száma,
- csonka családban nevelkedők száma.
- A gyerekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:
 - nevelési hiányosságok,
 - erkölcstelen családi környezet,
 - italozó szülők,
 - bűnöző családi helyzet,
 - rossz lakásviszonyok,
 - egészségügyi okok,
 - anyagi okok,
 - megromlott családi kapcsolat.
 - Együttműködés más szervekkel, szakemberekkel
 - Családsegítő szolgálat,
 - Szociális munkás,
 - Polgármesteri Hivatal gyermekvédelmi munkatársa,
 - Fejlesztő pedagógus,
 - Logopédus,
 - Védőnő,
 - Gyermekorvos,
 - Családgyógyász
 - Szükség szerinti szakemberek

I.6.2. Feladatellátás

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízott óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős látja el, közvetlen kapcsolatot tartva a gyermekvédelmi feladatokért felelős az igazgatóval. Az óvodapedagógus évente egy alkalommal értékeli a gyermekvédelmi munkát, melyről az igazgatót és a megbízott gyermekvédelmi felelőst folyamatosan tájékoztatják. Az általános elvárások közül - a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség, következtetés – kiemelten fontos. Az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig figyelembe kell, hogy vegye a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szocio-kulturális hátterét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

I.6.3. Alapelvek érvényesítése

- A szegregálás elkerülésének elve. Az integrált nevelés során az összes gyermeknek, ezen belül minden gyermeknek meg kell felelni.
- Normalizációs elv, melyben a gyermekek normavilágának megértése, átmeneti értékrend deficitjének változtatása, minimális korlátozással. Azonos jogok és lehetőségek biztosítása a speciális szükségletek, különleges ellátást igénylő gyermekek számára. Integráció. A gyermekek sajátos szükségleteit, problémáit egyénre szabott nevelési, oktatási programmal elégítjük ki.
- A gyermekeket csak annyira terheljük, amennyire képes és annyi segítséget biztosítunk, amennyire szüksége van. Az önállósághoz vezető utak kialakításának segítése.
- A lehető legkorábbi beavatkozás elve.

- Az együttműködés, a probléma komplex megközelítése, a célkitűzések megfogalmazásában.
- A családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése a rászorultak körében.
- Az egyenlő hozzáférés elve az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

Céljaink:

- Érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól.
- Megvalósul hátránykompenzálással az esélyegyenlőség, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladataink

- A törvényben meghatározott gyermeki jogok érvényesítésének elősegítése és biztosítása.
- A gyermekek körülményeinek figyelemmel kísérése, a fejlődés nyomon követése, a gyermekvédelmi munka, valamennyi óvodapedagógus feladata.
- A gyermekvédelmi esetek kiszűrése.
- A szükséges nyilvántartások vezetése.
- Kapcsolattartás, együttműködés az óvodán belüli munkaközösségekkel.
- Kapcsolattartás az óvodán kívüli Gyermekjóléti Szolgálattal, Szakszolgálatokkal, Egészségügyi szervekkel.
- Prevenció és korrekció, tehetséggondozás a pedagógiai munkában.
- Integráció a pedagógiai gyakorlatban.
- A szociális érzékenység felkeltése a gyermekek és szülők közösségében.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.
- A családi nevelés kiegészítése, kompenzálása a gyermekek szocio-kulturális, mentális hátrányainak, esélykülönbségeinek csökkentése.
- Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.

A megelőzés feladatai

- A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és folyamatos itt tartózkodását.
- A gyermekek fogadásának új elemeinek kidolgozása.
- Felajánlások, adományozások az arra rászorultak részére.
- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Egészségügyi szűrővizsgálat biztosítása.
- Együttműködés gyermekvédelmi társszervekkel.

A feltárás feladatai

- A gyermekek és családjuk sokoldalú megismerése (dokumentumok, nyilatkozatok begyűjtése) komplex állapotfelmérés.
- A gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének megkülönböztetése – a gyermek és környezetének aktuális állapotának figyelembe vételével. Az adatváltozások nyomon követése.
- Sokrétű egészségügyi szűrővizsgálatok, ill. szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése. A fejlődés nyomon követése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás, közös programok. A gyermekek óvodai beiratásának támogatása.

A megszüntetés feladatai

- Hatékony egyéni felzárkóztató munkával az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése.
- Egészségvédő, mentálhigiénés programok, egészségnevelést szolgáló projektek szervezése, veszélyhelyzetek elkerülésére nevelés.
- Óvodán belül gyermekvédelmi munkaközösség működtetése a segítség lehetőségeinek közös felkutatása.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek másságát elfogadó környezet kialakítása (befogadó intézményi légkör, gyermekközösség, szülők közössége).
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermek kiemelkedő képességének felismerése, és gondozása.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (Karácsonyi adomány-gyűjtés)
- Az esélyteremtést támogató lépések szolgáltatások folyamatos figyelemmel kísérése (a nevelésben, a gyermekek mérésében).
- Éléményszerző kirándulások szervezése alapítványi támogatással.
- Az óvodában való tartózkodást segítő tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérése (jelzőrendszer működése, partnerségi kapcsolatok, egészségügyi szolgáltatások, szociális segítségnyújtás lehetőségei).
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása (a napi nyilvántartásban az igazolások nyomon követése).
- Fogadóórák, egyéni beszélgetések, visszatérő családlátogatások alkalmainak gyarapítása, a meggyőzés módszerének alkalmazása.
- Szoros kapcsolat kialakítása a látens módon segítséget kérő családokkal.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek én-képe önértékelése, lelki egészsége nem mutat komoly sérülést.
- A gyermekek teherbíró, küzdőképességük fejlődik, alkalmassá válnak a csoportban való alkalmazkodásra, kialakul a kompetenciaérzésük.
- A gyermekek képessé válnak veszélyhelyzetek elkerülésére, felismerésére.
- A gyermekek teljesítménye a valós képességeiket tükrözik.
- Csökkennek az indulási hátrányokból és fogyatékból adódó különbségek.

I.7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.

Inkluzív pedagógia - Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket

I.7.1. A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény a sajátos nevelési igényű - mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek eredményes fejlesztésének biztosítására kiemelt figyelmet fordít. Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A gyermekek között fennálló különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük és számos helyen beépítettük.

A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Célunk, hogy az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez

- Fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A sajátos nevelési szükséglet, mint fogalom, sokkal tágabb elnevezés, szélesebb populációra terjed ki, mint a fogyatékos, vagy sérült elnevezés. Több az olyan gyermek, akinek szüksége van a megsegítésre, hátrányos helyzete, születési determinációja, részképesség zavara miatt. A speciális nevelési szükséglet nem, a képességek hiányára, hanem inkább a teendőkre összpontosít. Ez a megjelölés lényegesen általánosabb a korábnál, szándékosan kerül, valamennyi fogyatékosági kategória konkrét megnevezését. Ezzel egyben elszakad az orvosi jellegű osztályozástól, ezt felváltja a pedagógiai hangsúly.

Kiterjed a kevésbé pregnáns, inkább átmeneti jellegű, ill. a nem egyértelműen organikus eredetű nevelési szükségletre (pl. a diszlexiák típusai, tanulási problémák pszichés okok miatt) is, melynek eredete nem ritkán emocionális, vagy szociális jellegű. A fenntartói döntés, és feladatellátási kötelezettség az alapító okiratban szabályozott. Az akadályoztatott gyermekek joga, hogy állapotuknak megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljenek attól kezdődően, amikortól a különleges bánásmódját megállapították. Olyan többlétszolgáltatással kell kiegészíteni a nevelési gyakorlatot, amelyik a fogyatékos gyermekek sajátosságaihoz igazodik. Az óvodai nevelés új módon kiegészíti, bizonyos esetekben korrigálja a családi nevelést.

Az irányelvünk:

- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek,
- A gyermekeknek joga, hogy állapotuknak megfelelő gyógypedagógia ellátásban részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.
- Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembevételével történjen.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, elfogadó, eredményeket értékelő környezet, befogadó csoportlétkör kialakítása segítse.
- A gyermekek viselkedésében érvényesüljön a hátrányos megkülönböztetés kizárásának elve.
- A fejlesztő foglalkozások programjai az intézmény programjának tartalmi elemeivé váljanak.

Általános feladatok

- A napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását segítik elő.
- Az egyéni fogyatékoságból fakadó, hiányzó-vagy sérült funkció helyreállítása, új funkció kialakítása.
- Az ép funkciók bevonása, a hiányzó pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- A fejlesztés céljait, minden esetben a szakszolgálatok javaslatára kell építeni.

Feladatok:

- Integrált nevelésből adódó pedagógiai feltételek biztosítása.
- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodóan, speciális segédeszközök használatára, elfogadására, következetes használatára, megóvására nevelés.
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem-vagy kevésbé sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztése.
- Kiemelkedő teljesítményre képes területek felismerése.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni foglalkoztatás megvalósításához.
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők, tájékoztatása a sajátos nevelési szükségleteiről a gyermekek befogadásához.
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal.

A fejlesztő tevékenység legfontosabb területei

A tevékenységet meghatározó tényezők, a fogyatékoság típusa, súlyossága, a speciális ellátás kezdetének ideje, az életkor, a meglévő ismeretek alapján:

- A kognitív funkciók fejlesztése, (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés).
- Motoros képességek fejlesztése, (alapmozgások, mozgáskoordináció, egyensúly).
- Beszéd –és nyelvi képességek fejlesztése, (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés stb.).
- Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása.
- Szociális kompetenciák kialakítása, a fogyatékoság függvényében, más-más hangsúlyt kap.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Megfelelő harmóniában éljenek önmagukkal és környezetükkel.
- A gyermekek képessé váljanak a csoportban való alkalmazkodásra.
- Képességek fejlődése egyéni ütemben.
- Harmonikus, nyugodt integrált nevelés, esélyegyenlőség.
- Javul a gyermekek életminősége, a társadalmi beilleszkedése.
- Csökkennek a fogyatékoságból adódó hátrányok, természetessé válik a gyermekek közötti különbözőség elfogadása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

I.7.2. Beilleszkedési, Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- **társas kapcsolati problémák** (nem viseli el a zajt, a magas csoportlétszámot a gyermekek közelségét)
- **tanulási nehézséggel küzdők** (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- **tanulási zavarral küzdők** (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

I.7.3. Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- **visszahúzó** (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzó stb.) Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás stb.
- **ellenséges** (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.) Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.

I.7.4. Kivételes képességű gyermekek, tehetséggondozás

- **intellektuális tehetség** (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

Tehetségek, tehetségígéretes gyermekek felismerése, tehetségfejlesztés

- Az óvodai tehetséggondozás a tehetség-ígéretes felismerésével kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjaival folytatódik. Az óvodapedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetségígéretes gyermeket sejtet.

A tehetséges kisgyerekek korai jellemzői:

- meglepő pontosságú, illetve részletességű **hosszú- és rövidtávú memória**,
- az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra figyelni,
- gyorsan kialakuló, változatos és gazdag szókincs,
- fejlett **képzelőerő**, amely megnyilvánulhat korai szerepjátékokban,
- korai **figuratív rajzolás**, korai **alkotó tevékenységben**
- **valóság és fikció** korai megkülönböztetésében,
- **humorérzékben**,
- magánál idősebb játszótársakat preferál (vagy pedig a sokkal fiatalabbakat, akiknek dirigálhat),
- **absztrakt gondolkodás**, amely ebben az életkorban főleg a nyelvi készségekben érhető tetten (időviszonyokra utaló szavak, mint pl. tegnap, este),
- **felsorolásokat** "és"-sel köt össze, használ, pl. hanem, is, mégiscsak, múltkori, kedvenc szavakat, egyre több betűt felismer, esetleg olvasni is megtanul még négyéves kora előtt),
- **matematikai készségek** is egyértelműen megjelennek (kétévesen 4-10 tárgyat stabilan megszámlál; ismeri a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát; háromévesen 50-es számkörben összead, kivon),
- saját személyről való tudatosság és **önreflexió** korai megjelenése (ilyesféle szóhasználatból, kifejezésekből látszik, mint "szerintem", "erre gondoltál", "baba eltöprengett", "jó itt feküdni"),
- szenvedélyes **érdeklődés** a külvilág, az emberek, a tárgyak, természeti jelenségek, zene, gépek működése stb. irányában; már másfél-két évesen rengeteget kérdez, okokat és összefüggéseket próbál találni,
- fejlett **koordináció** és **finommotoros mozgás**.

Feladatunk:

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek tehetségének gondozása, személyiségük optimális fejlesztése.
- Kiváló képességek, tehetségígéretes felismerése.
- Gyermek erős oldalának támogatása.
- Ösztönözzük, motiváljuk kreativitásukat. Kreatív nevelés eszközeinek alkalmazása.
- Kielégítjük megismerési, alkotási szükségleteiket.

A **tehetségfejlesztés módjai** közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás – dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetségígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

I.7.5. Különleges bánásmódot igénylő csoportok

- a nemzetiséghez tartozók
- a bevándorlók

Eltérések

- Az anyanyelv és a többségi nyelv birtoklása.
- Kulturális sajátosságok, eltérés a többségi kultúrától.
- Csoportkohézió, a többséghez való viszony.

I.7.6. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- Gyermkeink szocio-kulturális háttere kiegyensúlyozott és jó képet mutat. Munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelő szülők által nevelt családokét.
- **Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében.** A hátrányos helyzet esetenként a **gyermek veszélyeztetettségét** is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.
- **Feladatunk** az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő - kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje.
- A család lakhelye és környezete.
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota.
- A családtagok száma.

Környezeti okok lehetnek

- Sokgyermekes család (3 vagy több gyermek).
- Nem teljes család (árvaság, válás).
- Szűkös lakásviszonyok (a család magas létszáma, több generáció együttélése).
- Szülők iskolázatlansága.
- Nevelési hiányosságok (kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér).
- Negatív hatású baráti kör.

Anyagi okok lehetnek

- Munkanélküliség.
- Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem.
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen.
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik.

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság (mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás (látás, hallás...) szervi rendellenesség).
- Tartós betegség.
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek).
- Higiénés hiányosságok.

A gyermek személyiségében rejlő okok

- Értelmi, érzelmi visszamaradottság.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása.
- Az önművelés igényének kialakítása.
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása.
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása.
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése (tanácsadás, külső segítség felajánlása).
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés.
- A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés.
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése.
- Interkulturális ismeretnyújtás (életvezetés, cigány hagyományok, a cigányság története).
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése.
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak.
- Igény szerint ügyelet biztosítása (szülői megbeszélések, fórumok időtartama alatt).
- A családi életre nevelés tanítása (tanácsadás, külső segítség felajánlása).
- Mozgáslehetőség biztosítása.
- Kulturális rendezvények csoportos látogatás.

Szülőknek felajánlott segítség

- Fórum – Neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás.
- Közös programokon történő részvételi lehetőség, együtt munkálkodás a gyermekekkel az óvodában nyitott napokon.
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül
- Ruhavásár-ruhacsere.
- Étkezési hozzájárulás.
- Alapítványi támogatás.

II. A program tartalma

II.1. Hagyományok megélése, ápolása, szlovák nemzetiségi nevelés

A nemzetiségi nevelés a gyerek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a szlovák nyelv (tájnyelv) és kultúra megismerését és elsajátítását, megélését a **nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését és fejlesztését** szolgálja.

Ez a program a hagyományörzést, a népi kultúra ápolását az óvodapedagógus feladatának tekinti. Építse be a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek a folklórban megőrzésre érdemesek. Teremtse meg azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás, a nemzetiségi jelleg külső megjelenítése az épületekben, a csoportokban.

Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra. A népi kultúra gyermektől gyermekig, óvodapedagógustól óvodapedagógusig, szájról-szájra hagyományozódik. Az óvodapedagógus ismeri, szereti a gyermekfolklórt. Tudja a népszokások eredetét, ismeri azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasságra tesz szert a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismer.

Az óvodapedagógus megfelelő szlovák nyelvi környezetet biztosít azáltal, hogy ismeri és használja a kisebbség nyelvét.

Beszédében alkalmazza a tájnyelvi formákat. Ápolja és fejleszti a sári életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat. Figyelembe veszi a gyerekek nyelvismeretét, a családdal együttműködve fejleszti kétnyelvű beszédkulturájukat.

II.1.1. Az óvodában ünnepelhető néphagyományok

- Őszi hagyományok a munkálatokkal kapcsolatosan. (szüret, almaszedés, kukoricatörés, betakarítások, savanyítás),
- Márton napi néphagyományok
- Advent (első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
- Nemzetiségi hét
- Mikulás (december 6.)
- Luca nap (december 13.)
- Karácsonyvárás
- Farsangolás – téltemetés
- Húsvétvárás – az első tavaszi napéjgyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap
- Anyák napi készülődés

Saját hagyományok, megemlékezések

- Születésnapok
- Névnapiok
- Évzárók, iskolába készülő gyerekek búcsúztatása
- „Napraforgó” gyerekhét

Megemlékezések

- Takarítási világnap (szeptember vége)
- Állatok világnapja (október 4.)
- Halottak napja (november 1.)
- Medvenap (február 2.)
- Nőnap (március 8.)
- Víz világnapja (március 20.)

- Erdők világnapja (március 21.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)

Nemzeti ünnepeink

- Október 23.
- Március 15.
- Június 4.
- Augusztus 20.

II.1.2. Jeles napok ajánlott tartalma

ŐSZ	
<p>Gyűjtsék a természet kincseit, díszítsék velük csoportszobájukat. Tapasztalják meg a természet változását, feküdjenek az avarban. Ismerjenek meg néhány találós kérdést, közmondást, játszanak énekes népi játékokat. Hallgassanak állatokról népmeséket, mondókákat, őszi népdalokat. Közösén készített kalendáriumon kövessék nyomon a jeles napokat. Végezzenek őszi munkát. Kutassák fel a Sáriban még fellelhető kismesterségeket.</p>	
Őszi munkálatok	<ul style="list-style-type: none"> – Hallgassanak verset, dalt almáról, szőlőről, szüretről. – Vegyenek részt a szüreten, kóstolják a mustot, szőlőt. – A közösén szüretelt almát, többféleképpen feldolgozva folyamatosan fogyasszák el. – A nagyobbak vegyenek részt kukoricatörésben, morzsoljanak kukoricát. – Készítsenek termésbábokat.
	<ul style="list-style-type: none"> – A nagyobbak a hozott zöldségféléből savanyúságot tegyenek el télire, amelyből kínálják meg a kicsiket is. – A savanyítás alatt legyen rajtuk kötény.
Saját hagyományok	
Születésnapok, névnapok megünneplése	<ul style="list-style-type: none"> – Apró ajándékkal kedveskedünk az ünnepeltnek.
Állatok világnapja (október 4.)	<ul style="list-style-type: none"> – Gyűjtsenek képeket az állatokról. – Tegyenek kirándulásokat az állatok természetes élőhelyeire. – Beszélgessenek az állatok védelméről, a felelős állattartásról (kisfilmek, PPT).
Halottak napja (november 1.)	<ul style="list-style-type: none"> – Gyertyát, virágokat hoznak a gyerekek. – A templomkertben ill. a temetőben helyezik el az emlékezés jelképeit. – Emlékezzenek meg rokonaikról, ismerőseikről.

Mártonnap	<ul style="list-style-type: none"> – Mártonnap (imerkedjenek meg népi időjósításokkal, ismerjék meg szent Márton legendáját)
Egyéb	<ul style="list-style-type: none"> – Süssenek sütőtököt. – Készítsenek töklámpást. – Szemétgyűjtési és erdőtakarítási akciókat szervezése. – Környezettudatos magatartás kialakítása
Nemzeti ünnepünk	
Október 23.	<ul style="list-style-type: none"> – Készítsenek a gyerekek nemzetiszínű zászlót. – A csoportban és a folyosón is jelenjenek meg az ünnep jelképei. – A rövid megemlékezésen hallgassák meg a gyerekek a Himnuszt. Az alkalomhoz illően ünneplő ruhában legyenek.
TÉL	
<p>Gondozzák, etessék a madarakat, készítsenek madáretetőt. Tapasztalják meg a hó, jég tulajdonságait. Ha az időjárás engedi, hógolyózzanak, szánkózzanak, csúszkáljanak, építsenek hóembert, élvezzék a téli örömeiket. Vegyenek részt a hó eltakarításban. Figyeljék meg a téli természeti jelenségeket. Gyűjtsenek, rendszerezzenek, válogassanak képeket a télről. Tanulják meg szlovák és magyar nyelven az újévi jókívánásokat. Ismerjenek meg néhány télhez kapcsolódó népi rigmust, szólást, találós kérdést.</p>	
Néphagyományok	
Advent	<ul style="list-style-type: none"> – Első vasárnaptól a negyedik vasárnapig. Karácsonyvárás. – Ismerkedjenek az advent jelképeivel (koszorú, naptár). – A naptár alapján készüljenek egyszerűbb feladatokkal a karácsonyra. – Készítsenek egyszerű fenyődíszeket, ajándékokat, asztali díszet. – Éljk át a várakozás örömeit. – Süssenek mézeskalácsot, törjenek diót. – Készítsék el, kóstolják meg a régi, hagyományos karácsonyi ételeket (ostya, mákosguba).
Mikulás	<ul style="list-style-type: none"> – A gyerekek verssel, énekkel köszöntik a Mikulást, megismerkednek Szent Miklós történetével! – A Mikulás ünnepséget óvoda szinten rendezzük meg. A Mikulás végig járja a játszó csoportokat.
Nemzetiségi hét (december)	<ul style="list-style-type: none"> – Sári hagyományörző csoportokat meghívása. – Rétesütés. – Kiállítás szervezése.
Karácsonyvárás	<ul style="list-style-type: none"> – A gyerekek megismerkednek a Népszokásokkal (kézműveskedés, búza ültetése). – Törjenek diót, süssenek süteményt, díszítsenek mézeskalácsot. – Az Adventi időszakban karácsonyi hangulat járja át az óvodát, gyertyafényes ünnepi terítés. – A kicsik nézzék meg a nagyok pásztorjátékát, Betlehemezést. – Az óvoda dolgozói karácsonyi dalokat adnak elő a közös ünnepen. – A gyerekek ajándékkal lepik meg szüleiket, és az óvoda dolgozóit.

Farsang	<ul style="list-style-type: none"> - Díszítsék az ovit, farsangi álarcot készítsenek. - Vegyenek részt a farsangi játékokban, táncban. - Jelmezüket szüleikkel közösen készítsék el. - Közös táncos mulatozás során, szabadon mozogva ellátogatnak a csoportokba. - Saját készítésű siskával, süteménnyel kínálják meg a vendégeket, szüleiket.
Saját hagyományok	
Születésnapok, névnapok megünneplése	- Apró ajándékkal kedveskedünk az ünnepeltnek.

TAVASZ - NYÁR	
<ul style="list-style-type: none"> - Vegyenek részt a tavaszi hajtásban, csíráztatásban, veteményezésben, palántázásban. - Játsszanak a szabadban mozgásos, népi játékokat (pl. gyertek haza ludaim, Husky, husky stb.) - Sokat sétáljanak, kiránduljanak az óvoda környékén. - Vegyék észre az ébredő természet szépségét, a tavasz, nyár színeit. - Beszélgessenek és figyeljék a költöző madarak érkezését. - Ismerjenek meg néhány tavaszhoz kapcsolódó népi rigmust, szólást, találós kérdést. 	
Néphagyományok	
Húsvétvárás Kisze-baba Feketevasárnap	<ul style="list-style-type: none"> - Tanuljanak locsolóverseket, locsolkodjanak. - Fessenek tojást, változatos technikákkal. - Festett tojásokkal díszített virágos ágakat helyezzenek a vázába. - A téltemetés hagyományaival való ismerkedés a Sári Szlovák Önkormányzattal közösen szervezett programokon. (Kisze égetés, népi dalok, rigmusok) -
Anyák napja	- A gyermekek saját készítésű ajándékkal és virággal köszöntik az édesanyákat és a nagymamákat otthonukban.
Saját hagyományok, megemlékezések	
Évzáró-búcsúzó	- Iskolába készülő gyerekek búcsúztatása.
Nyitott óvodai napok „Napraforgó” gyerekhét	<ul style="list-style-type: none"> - Rendhagyó játékos délelőttökön versenyjátékokban, kirándulásokon vesznek részt az egész hét folyamán. - A hét utolsó délutánján otthonról hozott hozzávalókból az óvoda udvarán bográcsban vacsorát főzünk. -Énekekkel, játékkal búcsúzzunk el az iskolába menő gyerekektől.
Születésnapok, névnapok megünneplése	<ul style="list-style-type: none"> - A csoport tagjai köszöntik az ünnepeltet kedvenc dalával. - Ajándékkal kedveskednek az ünnepeltnek.
Megemlékezések	
Nőnap	<ul style="list-style-type: none"> - A fiúk a lányokat és az óvoda dolgozóit apró ajándékkal köszöntik. - Éljk át a meglepetés örömét. - A fiúk a család nő tagjainak ajándékot készítenek.

Víz világnapja	– Beszélgessenek a víz védelemről, a víz fontosságáról a fenntarthatóság jegyében..
Föld napja	– A gyerekek a felnőttekkel környezetszépítő munkát végezzenek. – Virágpalántát, virághagymát gyűjtsenek és ültessenek a virágoskertbe.
Madarak és fák napja Erdők világnapja	– Kiránduljanak a természetbe. – Figyeljék meg az élővilágot. – Természetes környezet értékeinek felismerése.
Nemzeti ünnepünk	
Március 15. Június 4. Augusztus 20.	– Készítsenek a gyerekek nemzeti színű zászlót, kokárdát. – Részt vesznek a megemlékezéseken, rajzpályázaton. – Virágot, zászlót visznek a Kossuth szoborhoz, Országzászlóhoz. – Tanuljanak Kossuth nótát.

II. 1.3. Szlovák nyelvi nevelés

„Népet csak egészében lehet megismerni.
A nép dalát is csak az érti meg igazán,
Aki ismeri szokásait, ruházatát, ételét
Építkezését, egész életét...”

(Kodály Zoltán)

Programunk megvalósításával azt szeretnénk elérni, hogy a gyerekek érezzék meg, a világnak, amelybe beleszülettek, múltja és jövője van. Fontos a közös múlt, a közös gyökerek, az egymásnak örömet szerző emberi összetartozás.

A hagyományok felelevenítésében annyi derűs, jókedvű csalafintaság van, amire érdemes „rákapatni” a gyerekeket. A közös játék ereje összekovácsolja a gyermekcsapatot, együvé tartozónak érezhetik magukat.

A kézműves tevékenységek gyakorlása közben, az egyszerűbb népszokások megismerése és lejátszása során, a népi mondókák, népi gyermekjátékok, népi dramatikus játékok, táncos mozdulatok ismételtetése, a népmesék jellegzetes fordulatainak figyelemmel kísérése, valamint a külső világ tevékeny megismerése által olyan készségeket, jártasságokat szereznek az óvodások, melyek alkalmassá teszi őket majd az iskolai életmód elfogadására. A gyerekek koruknak megfelelő szinten, észrevétlenül ismerik meg a naptári év jeles napjait, hagyományos és az emberi élet sorsfordulóihoz kapcsolódó ünnepeit, s a hétköznapok szokásörző tevékenységeit az évről évre visszatérő jelképekkel, élményszerű, örömteli cselekvésekkel együtt. Ezek az élmények hagyományaink tiszteletére, a közösségi érzés erősítésére, egymás megbecsülésére, szeretetére, elfogadására neveli gyermekeinket.

A településrész jeles eseménye minden ősszel a mulatsággal egybekötött szüreti felvonulás, melyet óvodásaink zenés, táncos bemutatója színesít.

A gyerekek számára legkedvesebb hagyományok egyike a Mikulásvárás. Csillogó szemekkel figyelik minden decemberben, hogy mi kerül elő az ős szakállú zsákjából.

Advent kezdetével ünnepi díszbe öltöznek a csoportszobák, öltözők. A szeretetteljes készülődéshez hozzátartozik az adventi koszorú, mely minden csoportban saját arculatot ölt, és ezekben a napokban elmaradhatatlan a gyertya gyűjtása is. Az adventi naptárat is előre, meglepetésként elkészítik az óvodapedagógusok a gyermekek nagy örömeire.

A karácsonyi előkészületekben minden csoportnál hagyományá vált az adventi készülődés, ahol együtt tevékenykedhettek, alkothattak a gyermekek szüleikkel, óvó nénikkel és dadus nénikkel. Az itt készített karácsonyi díszek, mézeskalácsok, mécsesek, asztali díszek a készítőik otthonát teszik szebbé.

A karácsonyi ünnepkör kitűnő alkalom arra, hogy a gyerekek, ne csak elmondás alapján ismerjék meg, hanem egyszerű koreográfia szerint eljátsszák azt, ahogyan valamikor a történetek zajlottak.

Az ünnep reggelén minden csoportban ott áll a feldíszített fenyőfa, alatta a betlehemmel és a kikelt búzával.

Hagyományaink közé tartozik a betlehemezés is. A gyerekek eljátsszák, hogy mi is történt karácsony éjjelén.

A gyerekek kedvence a maskarás farsangi multság, apukákkal és anyukákkal, mellyel szintén a téltől búcsúzunk.

Minden évben felelevenítjük a télűző, tavaszt váró-hívó kiszehajtás szokását. Ilyenkor a gyerekek kiéneklék a hideget és a betegséget.

„Jöjjön a tavasz, vesszen a tél”- kiabálással, csörömpöléssel vonulnak a patakhoz, ahol elúsztatják a kiszebábot.

A húsvét a keresztények legfontosabb ünnepe, de a tavaszvárás, a tavasz eljövételének ünnepe is. A húsvéti hagyomány fontos része a játszóház, ahol lehetőség van a közös kézműves alkotásra, tojásdíszítésre.

Húsvét napjának elmaradhatatlan része a locsolkodás és a húsvéti tojások megkeresése az udvaron.

A családhoz, az otthonhoz, a hagyományokhoz fűződő erős érzelmi kötődést már óvodáskorban érdemes megalapozni, hiszen ebben a nyitott, fogékony életkorban átélt élmények életre szóló útravalót adnak a gyerekeknek.

A hagyomány drága kincs. Őrizzük és hasznosítsuk ezt a kincset!

A nemzetiségi nyelvi nevelés célja a gyermekek nyelvi környezetének biztosítása és felkészítés a szlovák nyelv, iskolai tanulásra.

A szlovák nyelvi nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének megismerését, elsajátítását, fejlesztését szolgálja.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek nyelvismeretének függvényében minél teljesebb szlovák nyelven folyó kommunikáció kialakítása.
- Utánzásra alapuló, rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek megteremtése a különböző tevékenységek során.
- A nemzetiségi kultúrkincsből – irodalom, zene, népi játékok – tudatosan felépített nyelvsajátítás megszervezése.

A szlovák nyelvi nevelés lehetősége az egészséges életmódra nevelés során

Olyan gondozási szituációkat alakítunk ki, melyben a gyermeknek lehetősége van a nyelv használatára.

A gyermek óvodába lépésétől kezdve a testápolási, öltözködési, étkezési helyzetekben megteremtjük a kétnyelvű miliőt. Rögzítjük a mindennapok során visszatérő kommunikációs formákat.

A szlovák nyelvi szókincs lehetséges tartalma

Csoportszobában:

- játékok, bútorok, használati tárgyak, eszközök neve, étkezéssel kapcsolatos eszközök, valamint az étkezési szokásokhoz tapadó interakciók és az ételek neve stb.

Öltözőben:

- az öltözködést kísérő cselekvések, testrészek, ruhadarabok neve.

Mosdóban:

- használati tárgyak, kézmosás, fogápolás, fésülködés, mosdó használatot kísérő visszatérő párbeszédes szituációk.

Udvaron:

- játékeszközök, az udvaron található tárgyak, növények, cselekvési lehetőségek, időjárási jellemzők, stb.

Az érzelmi nevelés és a társas kapcsolatok hatása a szlovák nyelvi feladatok megvalósításában

Nyugodt, szeretetteljes óvodai légkört biztosítunk, hogy a gyermekeknek már az óvodába lépés pillanatában pozitív viszonyulása alakuljon ki a szlovák nyelvhez, tájnyelvhez. A biztonságos, derűs, társas kapcsolat segíti a nyelvi párbeszéd kialakulását. A felnőttek egymás közötti szlovák nyelvi kommunikációja pozitív mintaként szolgál. Az átélt esztétikai élmények segítik a gyermek kötődését a kisebbségi nyelvhez.

A szlovák nyelvi szókincs lehetséges tartalma a mindennapokban

Az alapvető udvariassági szokások kifejezése: megszólítás, kérés, bemutatkozás, köszönés, megköszönés, köszöntés.

A gyermeki tevékenység hatása a nyelvi nevelésre

A **játék** a kétnyelvű nevelésben igazi fejlesztő hatású, mert a szabad, önként vállalt cselekvések kifejezésre készítetik a gyermekeket. Ebben a helyzetben spontán gyakoroljuk a válaszadó szerepet. Az önként vállalt párbeszéd reprodukálására ösztönözzük őket.

A **gyermekmunka** során is kihasználjuk a lehetőségeket a szlovák nyelvi kifejezésekre. Munkafolyamatok, szóbeli közlések, utasítások megnevezése szlovák nyelven.

A **verselés, mesélés, dramatikus játék**: a nemzetiségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából azokat a verseket, meséket, mondókákat közvetítjük, amelyek a gyermekek nemzetiségi identitását alakítják. A helyi gyűjtésből is válogatunk, ha megfelel az életkori sajátosságoknak, hogy a gyermekek megismerkedhessenek a tájnyelvvvel, ill. a helyi nyelvjárással is.

Az ének, zene, népi játék, tánc: a kultúrából válogatva segítjük a szlovák nyelv elterjedését. A gyermekeknek a helyi gyűjtésből is válogassunk igényes, életkornak megfelelő énekeket. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

A külső világ tevékeny megismerése: használjuk ki a lehetőségeket a helyi szokások, kultúra, népviseleti hagyományok, tárgyi jellemzők megismertetésével. a szlovák nyelvi fejlesztést.

A szlovák nyelvi szókincs fejlesztésének tartalma a tevékenységekben

- szerepjátékok, bábjátékok, nyelvi didaktikus játékok,
- mondókák, versek, mesék, rígmusok, szólások,
- ritmusos mondókák, énekek, dalos játékok,
- növények, állatok, emberek, évszakok jellemzői, tárgyak, helyi nevezetességek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén ☺

- A gyermekben kialakul a pozitív viszony a nemzetiségének kultúrája és nyelve iránt.
- Életkorának és egyéni képességének megfelelően rendelkezik olyan szókincssel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja szlovák nyelven is közvetíteni.
- Tudjon tájékozódni kommunikációs helyzetekben.
- Ismerjen a szlovák kultúrából merített dalokat, verseket, meséket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is).
- Ismerjék a Sári szokások, hagyományokat és tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg azok tiszteletét, megbecsülését (Tájház, Rétesház, Sári Szlovák Udvar, Babaház).

III. A program tevékenységformái

III.1. Játék

A szabad játék során az óvodapedagógus jelenléte lehetőséget ad az indirekt játékirányításra. A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettségének elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. Továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, és a játékba integrált tanulás.

Feladatok

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- A gyermekek kétnyelvű beszédképességének fejlesztése a játékban.
- Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei.
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítse az intervenciós (beavatkozás) gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A játék feltételei

Megfelelő légkör

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhet el az óvodapedagógus, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Teremtse meg mindezekhez a feltételeket.

A játékos légkört segíti a kellő időben adott segítség. A csoportban csak annyi szabályt vezessünk be, ami segíti a szabad játékot.

A kreatív légkör segíti a gyerekek ötleteinek szabad áramlását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során tudnak a gyerekek önfeledten játszani.

Az óvodapedagógus kezdeményezésére a gyerekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek válasszon szabadon a felkínált szerepek, játékhelyzetek, társak között.

Az óvodapedagógus együtt játszás során teremtse meg a kezdeményezett játékhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat és a helyet.

Az óvodapedagógus őszinte játéka mély átérzésre serkenti a gyermekeket. Oldott, vidám hangulat érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket, tréfás szavakat.

Megfelelő hely

A gyermekek a csoportszobában - szükség szerint a játékfajtaikhoz igazítottan - önállóan, vagy az óvodapedagógus segítségével alakítsák ki a megfelelő helyet. A csoportszobákban legyen „kuckó”, kialakított mesesarok, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye.

A rajzolásnak, festésnek, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak legyen meg az állandó helye. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök álljanak a gyerekek rendelkezésére.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében az óvodapedagógus segítse az udvari szerepjáték kibontakozását.

A játékhoz szükséges idő

A játéktevékenység az óvodába érkezéstől szervezett. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. A játék folyamatosságát a folyamatos napirend jól biztosítja.

A 3-4 éves gyermekek egyedül, egymás mellett, néha összeverődve játszanak.

Az 5-6-7 éves gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak. Az óvodapedagógus biztosítsa a több napon keresztül tartó játékot is, hogy olyan tulajdonságuk, mint az állhatatosság kialakulhasson. A napi életszervezésben törekedjen arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez, növelje a szabadban töltött időt.

Játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit.

Az óvodapedagógus a játékhoz olyan eszközt biztosítson, mely ízléses, praktikus.

A 2,5-3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség.

Elsősorban a gyakorló játékhöz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorban a hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek, amely ösztönzi a gyermekeket a szerepjátékra, harmadsorban az esztétikai neveléshez szükséges kellékek, csengő-bongó hangszerek.

Az óvodapedagógus a 4-5-6-7- éves korosztálynak bővítsé az eszközválasztékát, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg, párosan vagy mikrocsoportos formában óvodapedagógussal vagy önállóan játszanak.

Az udvari játékok zömmel a gyerekek nagymozgását elégítik ki, de ha az időjárás megengedi, legyen mód kirakni a csoportszobai játékeszközöket, s ott is megteremteni a nyugodt kreatív játékot (barkácsolást, rajzolást, festést, konstruálást stb.)

Élmények, tapasztalatok

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a családban, óvodában, tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék. A programban kiemelt szerepet kapnak a séták, közös óvodai programok. Ezek fejlesztő hatása meg kell, hogy mutakozzon a gyermekek tapasztalatgazdagságában.

A óvodás korban megjelenő játékfajták

A **gyakorló játék** során legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömezés társul. Az óvodapedagógus biztosítsa a gyakorló játékhöz szükséges eszközöket, s játékaival adjon mintát a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációt. Kísérje érdeklődéssel a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmeket kelt.

Az udvaron is biztosítsa az óvodapedagógus a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabbak a természetes anyagok, homok, víz, kavics. Segítse a gyermek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a szimbolikus szerepjáték.

Az óvodapedagógus szervezzen és vállaljon szerepeket, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvésekhez. A kicsik játékában kapjon teret a papásmamás játék, a fodrászos, orvosos, közlekedéses játék, melyek egyszerű mozzanatokat jelenítenek meg együttlét, együttmozgás formájában. A gyermekek vállaljanak el szerepeket, használjanak szimbólumokat a „mintha” helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak. Az egyszerű mesék megjelenítésében legyen résztvevő, adjon modellt egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A **bábozás** először az óvodapedagógus előadásával jelenjen meg az óvodában. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékeket a gyermekekkel közösen készítsé el. A bábok legyenek a gyermekek által bármikor hozzáférhető helyen.

A **konstrukciós** játékhöz kapcsolva jelenjen meg a barkácsolás, elsősorban az óvodapedagógus által barkácsolt kellékek készítésével, amit a gyermek aktív bevonásával hoz létre.

A gyermek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az „én készítettem” alkotás örömeit. Ezeket haza is vihessék.

A gyermekek játszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött **ügyességi- és szabályjátékokat**, amelyek könnyen betarthatók. A gyermekeknek adja meg azt a lehetőséget, hogy ők is hozzanak létre szabályokat. Legyenek a játék vezetői maguk a gyermekek is. A nagyobb gyermekek játékában is megjelennek a különböző játékfajták. Gyakran előfordul a kutató manipuláció, ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszköz kerül a kezébe. Dominánsan jelentkezik az érzelemmel telített szerepjáték, a „mintha” helyzet, amelyhez különösen erős képzelőerő társul. Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejtett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhasson és a szerepegyeztetésben sikeresek legyenek. A gyermekek játékelgondolása fejlődjön. Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való viszonyát, az együttes cselekvő képességet.

A jó példa nyomán a gyermekekben fokozódik a **mesedramatizálás** igénye. A gyermekek bábozzák, dramatizálják a meséket, hogy a meseélmény többoldalú örömszerzés legyen számukra. A kicsik nézhessék meg a nagyok előadását (pl. Betlehemes).

A szerepjátékot és a dramatizálást egészítse ki a konstrukciós játék. Később legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Használjanak különböző anyagokat, eszközöket.

A gyermekek kétnyelvű beszédkészségének fejlesztése játék közben

A játék számtalan lehetőséget teremt a kétnyelvű kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. A felnőttek beszéde modellértékű, a szókapcsolatok, nonverbális jelzések (mimika, gesztus) hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében. A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. Az óvodapedagógus által kezdeményezett nyelvi játékok adjanak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok stb.), és a **szlovák nyelv gyakorlásához**.

Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei

Játéksegítő metódusai legyenek szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, óvodapedagógus az irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetében – ha szükségét látja – legyen kezdeményező, modellnyújtó játszótárs.

Ebben a játékhelyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó. Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények. Avatkozzon be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- ☺ A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- ☺ Önállóan, érdeklődésének megfelelően eldönti, hogy kivel és mivel játszik, együttműködő, segítő, figyelmes társ.
- ☺ Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus szerepjáték.
- ☺ Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- ☺ Bonyolult építményeket képesek kreálni.
- ☺ Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- ☺ Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- ☺ Kétnyelvű interakciójuk egyéni képességeik szintjén gazdag, kulturált és érthető.
- ☺ Örömmel vesz részt szlovák mozgásos-, szerep- és szabályjátékokban.

III.2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építi a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. Ennek elsődleges terepe a játék és a **teljes óvodai élet**. Az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magában foglalja.

A kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás, számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják a gyermekeknek. A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdhetnek. Játékelrakás csak akkor történik, ha olyan tevékenység következik, ami ezt szükségessé teszi.

A tanulás formái

Kötetlen: rajzolás, festés, mintázás, külső világ tevékeny megismerése, két nyelven.

Közvetve kötelező: kétnyelvű verselés-mesélés.

Kötelező: mindennapos mozgás (testnevelés), kétnyelvű ének, zene, népi játék, tánc.

A cselekvéses tanuláson keresztül a megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés a gyakorlati problémamegoldás lehetősége.

A program megvalósulásához szükséges tanulási módszerek

Az óvodapedagógus módszereit változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékosság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemzés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások ellenőrzésére, önértékelésre való készítés mind hasznos módszerei a fejlesztésnek.

Az óvodapedagógus törekedjen módszertani kultúrájának kiművelésére, bővítésére.

Az óvodapedagógus kezdeményezésére használják az ismert szlovák kifejezéseket egymás közt és a felnőttekkel is, ügyeljenek a helyes kiejtésre. Ha valamit nem értenek, kérdezzék meg a szó jelentését. Beszédében használja a tájnyelvi kifejezéseket.

Az óvodapedagógus személyes példájával ösztönözze a gyerekeket a nemzetiségi nyelv aktív használatára. A nyelvfelkészítésben építsen a gyermekek kíváncsiságára, tartsa szem előtt a gyermekek eltérő beszédfejlettségi szintjét.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy minden gyermek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerülje a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy stb.) helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emelje ki. Az óvodapedagógus alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést.

Alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét: pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli közlést, egyénileg, a csoport és a szülők előtt egyaránt.

Ne kerüljön sor az óvodában tárgyi jutalmazásra. A büntetés kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. A tanulási folyamat során biztosítsa a természetes nyelvtanulást rendszeres kommunikációs helyzetek teremtésével.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ Szándékos figyelmük tartóssága nő.
- ☺ Az elemi fogalmi gondolkodás jelei megmutatkoznak probléma helyzetekben.
- ☺ Érthetően, folyamatosan kommunikálnak.
- ☺ Végig tudják hallgatni mások beszédét és megértik azt.
- ☺ Tudnak együtt dolgozni, együttműködni társaikkal.
- ☺ Kialakul szabálytartásuk.
- ☺ Feladattudatuk egyre önállóbbá válik.
- ☺ Kapcsolatteremtésben kezdeményezők, nemcsak a gyerekekkel, hanem a felnőttekkel is.
- ☺ Pozitív érzelmi viszony alakul ki a szlovák kultúra és nyelv iránt.
- ☺ Életkoruknak megfelelő szókinccsel rendelkeznek.
- ☺ Ismerik a szlovák kultúrából és hagyományokból merített dalokat, mondókákat, esetenként tájnyelven is.

III.2.1. Verselés, mesélés

A **tevékenység célja:** a gyermekek érzelmi- értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. Fontos az élőszavas mesélés. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Feladatok

- A szlovák-magyar irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A szlovák-magyar és más népek, nemzetiségek népköltészete, népmese, népi mondóka, népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek felhasználása 3-6-7 éves korban.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a szlovák-magyar versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal, folytatásos történetekkel.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- Olvasóvá nevelés.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét. Ezért a mű választásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

Az óvodapedagógus a **2,5-3-4 évesek** versanyagát szlovák-magyar népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítsa össze. Olyan meséket válasszon, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

A **4-5 éves** korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus realiztikus mesék. Kapjanak helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják

a tervezett mondókázás anyagát. Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az **5-6-7 éves** kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realistikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásokban napokon keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző típusú szlovák-magyar népi mondókákkal, kiolvasókkal. Ismerjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat.

Az óvodapedagógus tervezzen bátrabban lírai verseket, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik a költői képek érzelmét kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány-ápolást, az évszakok szépségét.

A népköltészet, népmese, népi mondóka felhasználása 2,5-3-6-7 éves korban

2,5-3-4 éves korban

A gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz kapcsolódó mozdulatok, nagy élvezetet jelentenek, mert a felnőtt ölében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Az óvodapedagógussal együtt sokszor ismétlik a szlovák-magyar állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, de sohase keltse bennük ez a gyakorlás érzetét.

Fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végig hallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának és jegyezzék meg 1-2 állatszereplő nevét szlovákul is. A gyermekek ismerjék meg a bábokat. A vers, mese, dramatikus játékokhoz csak olyan kellékeket használjon az óvodapedagógus, ami elősegíti a képzeleti képek előhívását, a meséhez való erős kötődés kialakulását.

Az óvodapedagógusk és a nagycsoportos korú gyermekek bábozzanak, dramatizáljanak több alkalommal a kisebbeknek, ez egyben színfoltja az óvodai ünnepeknek. A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismerjenek meg. Szlovák nyelven is ismerjenek meg 4-5 mondókát 1-2 mesét.

4-5 éves korban

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvodapedagógus meséit és kérik a szlovák nyelvű rövid történeteket is.

Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához.

A mese mondanivalóját erősítsék meg havonként egy közmondással. Az óvodapedagógus segítségével jelenítsék meg a meséket, a gyermekek élményeit.

Rögtönözzenek bábjátékot. A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 10-14 új mesét ismerjenek meg. Szlovák nyelvből is ismerjenek meg 5-6 mondókát, 4-5 verset, 2-3 új mesét.

5-6-7 éves korban

4-5 kiolvasóval gazdagodjon a nagycsoportosok mondókarepertoárja. A gyermekek játsszanak a rímes találós kérdésekkel, alkossanak együtt rímjátékokat.

Az új versek (15-20) bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Az óvodapedagógus a gyermekeket lehetőleg ne szavaltassa kórusban. Kerülje az éneklő hanglejtést. Ügyeljen a szlovák-magyar szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

A hallott egyszerű meséket önállóan tudják dramatizálni, bábozni.

Az óvodapedagógus olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét. A gyermekek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását.

Keressen olyan közmondásokat, amelyekkel meg tudja erősíteni a mese vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját. A gyermekek készítsenek albumot a szlovák-magyar tanult versekről, mesékről.

A nevelési év folyamán halljanak 15-20 új magyar mesét és 3-4-et szlovákul. E tevékenység mindennap megjelenik az óvodában. Az óvodapedagógus a gyerekeket zenei szignállal, gyertyával, mesepárnák elkészítésével a mesesarokban várja. Amikor minden gyermek megérkezett, csak akkor kezdi el a mesét. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják a gyermekek, hogy a rákövetkező héten eljátszhassák. A tevékenység befejezését jelezheti az éneke, ami kapcsolódik a meséhez.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése.

A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg.

A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- ☺ A gyermekek játék közben is szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- ☺ Várják, igénylik a mesélést, kedvelik a folytatásos meséket, meseregényeket.
- ☺ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is.
- ☺ Ismerjenek rövid mondókákat, verseket szlovákul is.
- ☺ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- ☺ Van néhány kedvelt mesehősük.
- ☺ A mesében elhangzottakról beszélgetnek, a szereplők érdekes szólásait, furcsa vagy szép hangzású nevét megjegyzik.
- ☺ A mesekönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, mesélnek róluk.
- ☺ A könyvek épségére vigyáznak.
- ☺ Irodalmat, könyvet szeretővé válnak.

III.2.2. Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei nevelés célja: a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti és nemzetiségi nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az óvodapedagógusok által válogatott zenei anyagok többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti, nemzetiségi nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Feladatok

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése szlovák-magyar mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások szolgálják a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakítását.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál vegyük figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.
- A népi játék, gyermekdal, tánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegyük figyelembe a gyermek nemzetiségi hovatartozását, az esztétikai élménynyújtást (a tevékenység élmény legyen, ne kényszer), az esztétikai ismeretek közvetítését, a gyermekek alkotó tevékenységének megszervezését, a feltételek biztosítását.

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

2.5-3-4 éves korban

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek mondókákat, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat ismerjenek meg szlovák-magyar nyelvből egyaránt.

Ebben a korban a gyermekek ismerjenek meg ölbeli játékokat, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak (arc-, kéz-, ujj-lovagoltató játék). A kicsik egyszerű 4-5 hangból álló olyan énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek játéka álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható. A gyermekek mindössze egy-két komponált gyermekdalt tanuljanak meg az ünnepek köszöntésére. A gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 6-8 énekes játékot, szlovák nyelven sajátítsanak el 2-3 mondókát, 2-3 énekes játékot.

A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok legyenek.

Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátzó hangszerek hangszínét.

Érzékeljék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Az óvodapedagógus énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe.

Keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, minél több zenei élményt közvetítsen, elsősorban énekes előadásával. A gyermekeknek legyen lehetősége 2-5 percig tartó hangszeres zenét, kórusmuzsikát videó-felvételen kisebb csoportban megtekinteni.

4-5 éves korban

A gyermekek már képesek arra, hogy dúr hexachord hangkészletű énekes játékokat énekeljenek, amelyekkel mozgásuk is jól fejleszthető. Ismerjék meg a csigavonal, hullámvonal, szerepcserére épülő játékokat. A nyolcad, negyed ritmusképeken túl megjelenhet már a szinkópa is.

Az óvodapedagógus az alkalmi dalokat úgy válassza ki, hogy azokhoz az utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni.

A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat.

A 4-5 új mondóka és a 8-10 új gyermekdal megtanulása mellett ismétlegessék a 3-4 éves korban tanult dalokat is.

Szlovák nyelven sajátítsanak el 4-5 mondókát és 4-5 énekes játékot. Az európai és így a magyar gyermekdalok hangterjedelme is dúr hexachord maradjon.

A körjátékok közül az óvodapedagógus már nehezebbeket is válogathat, pl. szerepcserés, párválasztó, sorgyarápító játékok stb.

A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan. Énekeljenek egyénileg, kisebb csoportban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Mutassák meg lelassított éneklés közben az énekek dallamvonalát.

Játszanak kérdés-felelet játékot. Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak népi ritmuseszközt. A zenei élmény kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.

5-6-7 éves korban

A gyermekek tanuljanak meg 4-7 új mondókát, 10-12 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt.

Szlovákul tudjanak 5-6 mondókát és 5-6 énekes játékot. Az óvodapedagógus válogasson olyan dalokból, melyben már szünet, szinkópa is előfordul.

Bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarápító-fogyó játékokat is tervezzen, amit e korosztály néptáncának is tekinthetünk.

A szlovák dalos játékok játszása során használják az óvodai népviseleti ruhát. A gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő.

A hallásfejlesztést segítő fogalompárokot, halkabb-hangosabb éneklést kapcsolják össze a tempó változtatással vagy dallambújtatással. Tudjanak dúdolva, lalázva, zümmögve, egyszerű szótagokkal is énekelni a szlovák dalokat is.

Ismerkedjenek meg néhány hangszerrel és azok megszólaltatási módjával. Az ütőhangszereket használják.

A ritmusfejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát, megérezzék a motívumok hosszát. Az óvodapedagógus fejlessze a gyermekek alkotókészségét, improvizálását.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtsön, amit maga tud előadni.

Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekeljen, de jelenjenek meg a zenei anyagában a rokon-, és más népek dalai, valamint a magyar komponált műzene, altatódalok és a klasszikus műzene is. A gyerekek a zenehallgatási anyagot figyelmesen hallgassák.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája is kötetlen és kötött jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos formában szervezze meg az óvodapedagógus.

A gyermek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tud fejleszteni.

A kötött jellegű szervezett énekes játékot, jó idő esetén, az udvaron tartsa meg. A zenehallgatást kapcsolja a különböző tevékenységekhez.

Teremtse a délutáni órákban is módot arra, hogy a gyermekek kedvük szerint megnézhesenek és hallgassanak néhány perces kórusművet, hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzenét.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segítse a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését.

A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása éreztesse meg a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segítse a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játékok adjanak alkalmat a szókincs bővítésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- Gátások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, néptáncos lépéseket, dallamot rögtönözni.
- Ismerik a nemzetiségi dalok-dalos játékok dallamvilágát, a helyi tájjellegű dalok sajátos ritmusát.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Zenét szerető gyermekeké válnak.

III.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja: a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.

A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Feladatok

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése egész nap folyamán.
- A 2.5-3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

- Különböző anyagok és új technikák alkalmazása, eszközök használata, és a rajzolás, mintázás, kézi munka különböző technikai alapelemeinek és eljárásainak megismertetése.
- Műalkotásokkal való ismerkedés. Kiállítások látogatása.
- Képi gondolkodás fejlesztése.

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Az alkotó tevékenységhez megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum domináljon. Az alkotó tevékenységhez szükség van a megfelelő helyre, légkörre, elegendő időre. A praktikusan tárolt eszközök helyes, biztonságos kezelését az óvodapedagógus egyenként tanítsa meg a gyermekeknek.

Teremtsen alkalmat arra, hogy a gyermekek egymás munkáját is nézegethessék. Gondoskodják, hogy minden szülő megtekinthesse gyermeke munkáját.

A 2.5-3-6-7 korbán tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése

2.5-3-4 éves korbán

Játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. A tevékenységek a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendelhetők.

Az óvodapedagógus tervezze meg a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit. Állandó lehetőséget adjon a firkálásra.

A gyermekeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra.

A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, nyomattal. Az óvodapedagógus segítse a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

Legyen lehetőségük plasztikai alakításra, ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb.

Lássák a jellemző népi motívumokat a közvetlen környezetükben.

Ismerkedjenek az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Munkáik jelölés nélkül kerüljenek ki a falújságra, hogy ők és szüleik is megnézhessek, örüljenek a létrehozott produktumnak. A gyerekek hallják az óvodapedagógustól az ábrázolás folyamán használt eszközök szlovák megnevezéseit.

4-5 éves korbán

A gyermek alkotó-alakító tevékenységét bővítse élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően technikával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények elképzelés alapján történő megjelenítése. Gyönyörködjenek színkeveréssel alkotott színárnyalatokban.

Használjanak ceruzát,krétát, filc- fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. Alakítsanak képeket spárgából, fonalakkól, textilből termékekből. Ismerjenek meg 2-3 jellemző népi motívumot.

Tudjanak játékuhoz kellékeket, alkalmi ajándék-tárgyakat készíteni. Használjanak textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket a formák létrehozásához. Az építés során variálják a teret. Használjanak nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat.

A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában. Mutassák meg munkáikat szüleiknek. A gyerekek nevezzék meg 1-1 általuk használt rajzeszköz szlovák nevét. Az alapszínek szlovák nevét ismerjék.

5-6-7 éves korban

A képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót. Az óvodapedagógus gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszköz-lehetőségeket pl. batikok, kollázsok, domborművek, lenyomatok, makettek alkalmazásával.

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is.

A képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat alkalmazzanak. Legyen igényük az ajándékkészítésre szüleiknek, de gondoljanak az óvoda legkisebjeire és felnőttjeire is. Éljk át minél gyakrabban az ajándékozás örömet.

A megismert népi motívumokat alkalmazzák díszítómunkájuk során. Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. Szülők segítségével gyűjtsék az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat. Vonják be szüleiket az óvoda szépítésébe.

Építés során nagyobb méretű elemekből térben állítsanak össze pl. búvóhelyet. Teljesen önállóan készítsenek elő minden anyagot, eszközt az alkotó tevékenységhez. Az óvodapedagógus több napon át tartó építés lehetőségét is biztosítsa. Nevezzék meg szlovákul a legtöbbször használt technikákat, eszközöket, színeket, formákat.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvodapedagógus hetente tudatosan irányított mikrocsoportos, kötetlen formájú tevékenységet szervezzen. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyermek vegyen részt a tevékenységben. Az óvodapedagógus teremtsen meg annak lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését. A gyermekek jelenítsék meg személyiségük kivetített darabját, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia és élményviláguk mutatkozik meg.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- ☉ Képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- ☉ A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ☉ Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozíciónak.
- ☉ Plasztikai munkáik egyéniak, részletezőek.
- ☉ Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- ☉ Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- ☉ Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.
- ☉ A díszítésnél felhasználják a megismert népi motívumokat.

III.2.4. Mindennapos mozgás

A tevékenység célja: a harmonikus, összerendezett, természetes, harmonikus mozgás fejlődésének elősegítése játékos formában. A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése szabad mozgással.

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Feladatok

- A 2,5-3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.
- Az óvodapedagógus használja ki az épületben lévő tornaterem adta lehetőségeket.
- Erősödjön a gyermek ellenálló és teherbíró képessége, ügyessége, gyorsasága, állóképessége.
- Alakuljon ki a társra figyelés képessége.

A 2.5-3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása

A gyermekek nagymozgása (járás, futás, kúszás, mászás) jól fejleszthető az óvoda udvarán, ahol tér, mozgásfejlesztő eszközök állnak a rendelkezésükre. A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit az óvodapedagógus mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezze.

A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában és a játszóudvaron is megszervezhető.

2.5-3-4 éves korban

Az óvodapedagógus a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. Ismerkedjenek meg járás és futásgyakorlatokkal.

Játsszanak ugrásgyakorlatokat, dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal. A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására is. A talajtorna eleme is jelenjen meg a játékokban. Játsszanak minél több egyensúlyozó játékot. Az óvodapedagógus alkalmazzon többféle kéziszert a különböző típusú mozgásos játékokhoz.

Késztesse a gyermekeket elvárható erő kifejtésre.

Az óvodapedagógus rendszerint mutassa meg a helyes mintát, és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását.

4-5 éves korban

A gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly: futásgyakorlatok, ugrásgyakorlat, szökdelések. A dobásgyakorlatok során próbálgassák a célba dobást, játsszanak labdagyakorlatokat.

Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támaszgyakorlatokat (kúszás, mászás talajon és szeren). A gyerekek játsszanak egyensúlyozó játékokat, vízszintes és rézsútos szeren.

Az óvodapedagógus tervezzen lábboltozat erősítő speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat.

5-6-7 éves korban

A gyermekek mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alaklátás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finom motorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Az óvodapedagógus minél gyakrabban tervezzen kisebb testrészekkel végzett mozgásokat.

Használjanak különböző kéziszereket, pl. szalagokat, szivacs labdát, babzsákokot.

A különböző típusú futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják a gyermekek.

Ismerjék meg a fokozódó futást, a gyorsfutást és a lassú futást. Végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek, végezzenek sorozatugrásokat, gyakorolják a magas, és távolugrásokat.

Játsszanak dobásgyakorlatokat. Dobjanak célba, látsszanak labdagyakorlatokat. Vezessék a labdát járás, futás közben. Ismételjék az óvodában tanult talajtorna elemeket: guruló-átfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást. Egyensúlyozzanak.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyerekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.

Az óvodapedagógus a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és séta során biztosítja.

Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak az óvodapedagógus heti egy alkalommal szervezze meg, különböző időkerettel. A mindennapi testedzés: a kocogás, a futás mindhárom korosztálynak ajánlott. A futás mennyiségét a gyermekek szabadon határozzák meg. (Lásd: Az egészséges életmód alakítása c. fejezetben.)

Az utánzásra alapuló mozgás anyagát az óvodapedagógus gimnasztikai elemekből építse fel (pl. kartartások, testhelyzetek kar-, törzs-, térd- és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatok). A mozgásos tevékenységekhez biztosítsa a megfelelő tornaeszközöket, melyeket örömmel, biztonsággal használjanak a gyerekek. A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítését.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- ☺ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- ☺ A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- ☺ Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- ☺ Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok
- ☺ játszásakor.
- ☺ Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- ☺ Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- ☺ Tudnak helyben labdát pattogatni.

III.2.5. Külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja: a szűkebb és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti- emberi- tárgyi világ értékei iránt.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódása szükségesek.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok szokások a családi a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyság béli, és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-és mennyiségszemlélete. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.

Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatban és a környezet alakításában.

Feladatok

- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A gyerekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

<i>A 2,5-3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása</i>

2,5-3-4 éves korban

A gyermekek a közvetlen környezetükben érzékeljék a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát. Az óvoda elfogadása, megszerettetése, után ismerkedjenek az óvoda közvetlen környezetével.

Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit. Halljanak néhány megnevezést szlovákul is.

Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat, évszakokra jellemző képeket.

Látogassák meg a közelben lakó csoporttársaikat, beszélgessenek a család tagjairól. Szlovák nyelven is tudják a szülők nevét.

Ismerjék meg az óvoda utcáját, boltokat, fodrászüzletet, az ott található intézményeket, az utcában élő állatokat, növényeket, ha vannak, esztétikai alkotásokat is.

Beszélgessenek a környezetben látható formákról, nagyságbeli, mennyiségi jellemzőkről.

Az óvodapedagógus a téli időszakban tegye lehetővé, hogy a gyermekek max. 5-10 perces vadállatokról készült videofelvételt megnézhesse.

4-5 éves korban

Az óvodapedagógus a 4-5 éves gyermekek tapasztalat- és élményszerző sétáit az óvoda utcáján túl, az óvoda közvetlen környezetében szervezze meg. Törekedjen a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására.

A gyermekek jelezzék az évszakokat bemutató jeltáblákon az évszakok szépségét, jelenségeit, az időjárás változását. Az évszakokat nevezzék meg szlovákul is.

Tudjanak gyönyörködni az évszakok növényeiben. Mondjanak szlovákul 1-2 virágnevet.

Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között. Gyűjtsenek terméseket, s azokat hasznosítsák az óvodapedagógus segítségével. Végezzenek rügyeztetést, magvak csíráztatását, hajtást. Közösén készítsenek albumot az évszakokról gyűjtött képekből.

Látogassanak el a családokhoz, nézegessenek képeket és nevezzenek meg 1-1 családtag szlovák megfelelőjét is.

A gyermekek tudják bemutatni a család tagjait, otthonukat szlovák nyelven is egyszerű mondatokkal.

A gyermekek látogassanak el az óvoda közvetlen környezetében lévő orvosi rendelőbe, szolgáltató üzletbe, intézményekbe. Az óvodapedagógus mutassa meg az óvoda környékén még fellelhető régi parasztházakat, régi használati tárgyakat. Látogassanak el a tájházba, rétesházba, babaházba.

Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerjék meg a személy- és teherszállító járműveket.

Az óvoda környezetében élő háziállatokat, madarakat, bogarakat ismerjék meg. Mindezekből nevezzenek meg néhányat szlovákul is. A téli időszakban az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek 10-15 perces vadállatokról szóló videofelvételeket megtekinthessenek.

Foglalkozzanak tárgyak szétválogatásával, sorba rendezésével, egyszerű tulajdonságok alapján. Vegyenek részt hosszúságok és halmazok összemérésében. Ismerjék meg a számok nevét 1-10-ig nemcsak magyarul, szlovákul is számláljanak. Számlálás nélkül ismerjenek fel 0, 1, 2, 3 tárgyat. Az óvodapedagógus teremtsen olyan helyzeteket, hogy a gyerekeknek módjuk legyen az irányokat gyakorolni és használják az alá, fölé, mellé, mögé kifejezéseket.

5-6-7 éves korban

A gyermekek ismerjék meg az óvoda tágabb környezetét. Ismerjenek tágabb környezetükben régi parasztházat, fedezzék fel a Sári városrész értékeit. Becsüljék meg a régi használati tárgyakat, ismerjék azok funkcióját.

Hívjanak meg, lássanak vendégül az óvodában, helyben működő népi együttest, kórust.

Figyeljék meg az évszakok szépségét, a színeik árnyalatát, a környezet szennyeződéseit (víz, levegő, föld), a növények fejlődési feltételeit. Gondozzanak akváriumot, csíráztassanak, ültessenek, szaporítsanak növényeket. A gyermekek ismerjenek meg néhány gyógynövényt, mezei virágot, vadon termő ismertebb növényeket, és a tanult szlovák kifejezések bővüljenek még néhányal. Az óvodapedagógus a szülőkkel együtt szervezze meg az állatok napját (október 4.), a víz világnapját (március 20.) és a föld napját (április 22.). A nemzetiségi napról emlékezzenek meg kiállítás rendezésével. (Népi hagyományok, tárgyak stb. gyűjtésével.)

A gyermekek végezzenek egyszerű kísérletet a növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel és a talajjal (pl. földi giliszta farm, katicabogár altatása).

A gyermekek ismerjék meg a felnőttek munkáját, látogassanak el többféle munkahelyre, ahol szüleik dolgoznak.

A természet kincseit őrző sarokba a gyermekek osztályozzák az összegyűjtött anyagokat, s amit lehet, hasznosítsanak. Az évszakokat bemutató tábla mellett legyen napszak-bemutató tábla is, amit a gyermekek önállóan kezeljenek. A napszakok megnevezését, a hét napjait szlovákul is ismerjék.

Látogassanak el középületekbe: múzeumokba, színházba, kiállító termekbe. Menjenek el építkezésekhez, bölcsődébe, óvodába, iskolába, vasútállomásra, pékségbe, tejüzembe.

Legyen sok ismeretük a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről.

Látogassák meg környezetük háziállatait, figyeljék meg hol élnek. Hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét, életmódját.

Az óvodapedagógus mutassa be videofelvételen keresztül a vadon élő állatok környezetét, életmódját. A gyermekeknek legyen lehetősége – érdeklődésük szerint – többször megnézni az állatokról szóló videofelvételeket.

Tanulják meg néhány állat szlovák nevét is.

Összehasonlításait becsléssel szóban is fejezzék ki és ítélik meg mások igazságát. Foglalkozzanak mennyiségek összemérésével és egységekkel is mérjenek. Minta alapján térbeli és síkbeli alakzatokat másolással hozzanak létre.

Értsék és tudják követni az irányokat. Szerezzenek tapasztalatokat a geometria köréből. Ismerjék fel a geometriai formákat.

A gyerekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében a témától függően mikro csoportban történik, közvetlen tapasztalat- és élményszerző udvari megfigyelések és séták alkalmával.

1. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben kell, hogy részt vegyenek, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.

2. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

3. Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység – A tanköteles korukat megelőző nevelési évben járók részére szervezett célzott tevékenységek

Azon szakmai elvárás megvalósítása, mi szerint a gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben kell, hogy részt vegyenek, messzemenően megkívánja nevelőközösségünk együtt gondolkodását.

4. A jogszerű helyi megoldások keresése során bizonyos kérdésekben folyamatosan fontos a közös álláspont, illetve az egységes gyakorlat megteremtése, valamint a szülőkkel történő ez irányú együttműködés kialakítása.

- Alapelve, hogy az iskolai életmódra való felkészítés az óvodába történő bekerüléssel, 3 éves kortól kezdődik.
- Az iskolai alkalmassághoz vezető út komplex, a teljes óvodai nevelési folyamatba ágyazott fejlesztés.
- Az 5-35 perces csoportos foglalkozások időtartama egyfajta lehetőség, az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése pedig az adott óvodai csoport napirendjében kötelező, és követhető kell, hogy legyen.
- A napi 45 perc iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység értelmezéséhez és megvalósításához jó keretet ad a rugalmasság, melynek érvényesítéséhez az óvodapedagógusok módszertani szabadsága adott.

A 45 perces időtartam megbontható, és szükség és igény szerint célzottan egyénre, mikro-csoportra, csoportra szabható:

- mindennapos irányított mozgás,
- szervezett körjáték, népi játékok, kötött irányított mozgásként a tánc,
- egyéni fejlesztés,
- külső szakember általi fejlesztés,
- természetes fejlődési utak támogatása feltétele az eredményes iskolakezdésnek,
- minden gyermek fejlesztési célja egyedi.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során.

A mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek-óvodapedagógus személyes beszélgetéseire. Az óvodapedagógus minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésre meg tud válaszolni. Ez a szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését, mint a kérés, tudakozódás, üzenetközvetítés. A gyermekek között erősödjön a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos elbeszélése. Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket. Szlovákul egyszerű kérdéseket képesek feltenni, ill. egyszerű mondattal tudnak válaszolni.

Az óvodai környezeti nevelés a fenntarthatóság jegyében

- Az óvodai környezeti nevelés, alapozó jellegű, így meghatározható szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában. A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyermek közvetlen társadalmi-, természeti környezetéből származnak. Magukba foglalják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, amelyek kialakítása ebben az életkorban kívánatos.
- A környezeti nevelés óvodai feladata: **a környezettel való "együttélésre" nevelés**, ez magába foglalja a környezet tényleges védelmét is; egyben a környezet kultúra közvetítése, átadása: életmód, gondolkodás- és viselkedésmód, védelem, fejlesztés, okos és mértéktartó fölhasználás - ezeken keresztül a teljes személyiség fejlesztése.
- A környezet szóba beleértjük a természetes és **"mesterséges" környezetünket** is, vagy is, az ember által létrehozott környezetet is (sőt még a kulturális környezetet) és értelemszerűen magát az élő és élettelen természetet is. Ebben az értelemben tehát a környezeti nevelés komplex fogalom.
- **A környezeti nevelés maga az óvodai élet.** „Ahogyan játszunk, reggelizünk, ebédelünk, pihenünk, ahogyan érzünk, ahogyan alakulnak emberi kapcsolataink, ahogyan vigyázunk a vízre, az energiára, a termék tisztaságára, ahogyan gondozzuk „kisállatainkat” ez mind a környezeti nevelés. Óvodapedagógusként tapasztalhatjuk, hogy a nevelés nem megy egyik napról a másikra, tudjuk, hogy a szóbeli közlés a "világlátás" alakításában nem lehet elsődleges. Életformára, természetbarát életformára magával az élettel lehet nevelni.
- Hiszünk abban, hogy a gyermek nevelése, környezetbaráttá nevelése születéskor veszi kezdetét, és folytatódik az óvodában és reméljük az iskolában is.
- A gyerekek az óvodába lépéskor benyomásokat szereznek a csoportjukról, az ovi udvaráról, az utcákról, a városunkról stb. A közös együttlétek alkalmával, a pozitív viselkedésminták hatására fokozódik önállóságuk, intellektuális képességük (megfigyelő, emlékező stb.)
- A nevelés kezdetén nagyon fontosnak tartjuk, hogy az óvodába lépéskor **kedvező érzelmi hatások érvényesüljenek a gyerekeket**, mert ez segíti a szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, lehetőséget, teret ad én-érvényesítő törekvéseire. A szocializáció, a környezeti nevelés céljának és feladatának megvalósítása szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása során. Megvalósulása olyan sokszínű tevékenységet feltételez a gyermeki közösségben, amely különös tekintettel van a **mással nem helyettesíthető játéokra.**

- Az óvodában játszva gondolkodunk, együtt, hiszen "ha rend van a gondolatainkban, rend lesz az életünkben". Közösen, a gyerek tevékenységére számítva, oldva meg a napi feladatokat, mi magunk lepődünk meg a legjobban azon, hogy olyan nehezen megválaszolható kérdést senki emberfia nem tud feltenni, mint a gyerek.
- **A környezeti nevelés „játszani hív” hiszen az óvodás, életkori sajátossága az, hogy játszik, és a körülötte lévő világgal így ismerkedik.** Játékos feladatokkal, óvodapedagógus által kezdeményezett tanulási szituációkkal, becsalogatja a fejlődés, a táplálkozás a tisztálkodás, a sport világába, gondolatokat ébresztve a környezet, a közlekedés, az illem a veszélyes helyzetek témaköréből. A gyerekek tapasztalatokat gyűjthetnek játszva, beszélgetve, rajzolva, festve, tréfás feladatok megoldása közben, hogy boldogabbak legyenek, hogy másként viszonyuljanak önmagukhoz, a többi emberhez, és általában a világhoz.
- **Ahol van idő, türelem, ahol a gyerek az egész napját átszöheti a játék, ahol a puszta létével nem zavar, ahol a gyerekek helye van a közösségben, ott a gyermek egészségesen fejlődik, ott a gyerek "a rám is szükség van érzésével" ébred.**
- A közösen megoldott megbeszélte játékos feladatok, az egész napi közös tevékenységek, segítenek már csírájában jóra fordítani a gondokat. Az óvodai csoportszobákba, a természetsarkokba becsempészhajjuk a természet kicsiny darabjait. Növényekkel gazdagon díszíthetjük a csoportszobákat, megtalálható az akvárium, a zöld sarok, ahol mindig csírázik, hajt, zöldell valamilyen növényke. A gyerekeknek az óvodába lépés pillanatától lehetősége van ezek megfigyelésére, és cselekvően részt venni gondozásukban.
- Az óvodások gazdag tevékenységéhez tartozik a kertben végzett " munka " is. Közben megfigyelhetik, tapasztalhatják a növények növekedését, fejlődését - magtól magig - és azt is, hogy fejlődésüket milyen feltételek megteremtésével érhetjük el.(víz, levegő, tápanyag stb.)
- Megismerkedhetnek a nyíló kerti virágokkal, a rovarok világával. A környezeti nevelés nem korlátozódik a csoportszobán belüli foglalkozásokra, hiszen áthatja az óvodai élet egészét. Ha ezt a folyamatot az óvodapedagógus körültekintően tervezi meg, akkor a gyermekeknek lehetőségük van sokféle újabb felfedezésre, ösztönző tapasztalatszerzésre, közben fejlődik megfigyelő- gondolkodási, a beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességük, formálódik társas kapcsolatuk.

A természet szépségének megláttatása pedig alapozza a természet iránti vonzódásukat, így azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, azokat védő emberré válik.

Ezeknek az igen fontos nevelési feladatoknak csak akkor tud az óvodapedagógus színvonalasan eleget tenni, ha ő is ismerője az élő természetnek, ha arra vonatkozó sokoldalú, a gyakorlatban közvetlenül is felhasználható tudással, tapasztalattal rendelkezik, felismeri a természetben érvényesülő kölcsönhatásokat.

A gyermekek előzőekben jelzett képességeinek fejlesztése feltételezi néhány tudományos ismeretterjesztő módszer alkalmazását a környezeti nevelőmunkában:

- A **megfigyelés** módszerével elsősorban a gyerekek megfigyelő és gondolkodó képessége fejleszthető. Ezért kezdjük már óvodás korban az élettelen tárgyak, egyszerű természeti jelenségek, időjárás elemek, élőlények érzékszervekkel felismerhető tulajdonságainak megfigyeltetését. Elsősorban a helyszíni foglalkozásokon, játékos tevékenységeken már kézi nagyítót, és távcsövet is használunk. Természetesen gondolkodtató kérdésekkel irányítva a tevékenységet.
- A **Leírás** módszerének alkalmazása, a megfigyelt jelenségek rajzos ábrázolása, illetve azok szóbeli megfogalmazása.

- A megfigyelés és a leírás módszerének következetes gyakorlásával a gyerek képessé válik elemi összehasonlítások elvégzésére, csoportosításra. Természetesen közben gyönyörködik a természet csodáiban, a pocsolyából kiugró békákban, a nyíló virágokban. Az ilyen jellegű pozitív élmények szükségesek a környezetbarát magatartás formálódásához.
- A harmadik fontos megismerő módszer a **kísérletezés**. Az óvodapedagógus által beállított kísérletek biztosítják, hiszen a természetben nehezen megfigyelhető, tanulmányozható jelenségek, mint pl. a rügyfakadás, a növények mozgása, csíráztatás így folyamatosan megfigyelhető. Természetesen a megfigyelések színtere az a környezet, amiben a gyerekek élnek, és ezt az a tervezésnél figyelembe is kell venni az óvodában.
- Módszerként szerepelnek a **szenzitív játékok** is. Az érzékszervek játék közbeni érzékenyítése a beleélő képességet, az empátiás készséget fejleszti olyan mértékűvé, hogy a természetben lejátszódó folyamatokat a gyerekek átélve, átérezve megérik, megértik. A játékok során felébred lelkesedésük, figyelmük az életközösségek, erdő, rét, patak növényeire, állataira irányul és képesek lesznek élményeiket megosztani másokkal. A vizek világának „tanulmányozásának” elterjedt módja a „patak vizsgálat”.
- Foglalkozásvezetés és az élménypedagógia módszereit alkalmazzuk a tevékenységek tervezésénél. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik a gyerekek érzékenysége, és alapozódik meg a természettel együtt élni tudó ember szokása.
- Ezért olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amely a természetbarát, környezetbarát szemléletet sugallva, segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség,...) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat.) fejlődését.
- Az óvodánkban is rendszeressé váltak a kirándulások, terepjárások, melyek során megtanulhatják a gyerekek az időjárásnak, a terepnek megfelelő öltözködést, a csalán, a rovarok, az égető napsütés elleni védekezést. Elsajátíthatnak olyan viselkedési mintákat, amelyek alkalmasak arra, hogy gyakorlásuk közben megfigyelhessék az élő természetet, észrevegyék a legapróbb növényt, rovar, meghallják a madarak hangját, más állatok neszeit.
- A nevelésben a leghatékonyabb módszer a **példamutatás**. A gyerekek világlátását a mindennapiság formálja, ahogyan otthon, az óvodában bánunk velük, amennyi szabadságélményben részesítjük őket. Tehát a természet megszerettetésének alapvető feltétele az óvodapedagógus nyitottsága, érzékenysége a szép iránt. Fontos, hogy ők is élményként élje meg a természet legapróbb rezdüléseit, hogy az érzelmeken keresztül részesévé váljon, a környezeti, természeti csodák felfedezésének. De az óvodapedagógus munkája mellett, az élő környezethez való pozitív viszony kialakításában, az erkölcsi értékek elfogadásában, a család is meghatározó. A szülők egyéni felfogása, viselkedésmódja a gyerek számára követendő. (A negatív viselkedés oka a környezetről szereshető ismeretek hiánya.)
- Szükségesnek tartjuk mi óvodapedagógusok a **szülők ismereteinek kiegészítését, természethez való pozitív kötődés elősegítését**. Ezekhez a szervezett közös családi kirándulások bizonyulnak a legjobbak. Az óvodapedagógusok viselkedése, a természethez és a gyermekekhez való fordulásuk a példa erejével hat. Szülői értekezleten, nyitott óvodai napokon gyakran beszélgetünk, kitérőt témaként a természet, környezetvédelem fontosságáról, az egyszerű ember mindennapos cselekedeteiről.

- Az **egészséges életmódra nevelés** szempontjából is meghatározóak azok a viselkedésminták, viszonyulási módok, amelyet a gyermek, otthon és az óvodában él. Az egészséges ember az, akiben " **ép a test és ép a lélek**", vagyis harmóniára törekszik. A harmóniát, a mindennapokban megvalósítani nagyon nehéz, beszélni róla még nehezebb. Az óvodai környezeti nevelés, becsben tartja a gyermeki örömet, a képzeletet, a kíváncsiságot, a találgatás a "mi minden lehet a világban " örömeit, hiszen a világ megismerésének sokféle módja van, az önmagunk megismerésének is.
- Talán a legszebb pedagógusi képesség felismerni a gyermek értelmének nyiladozását, a nagy szemű rácsodálkozásokat, az angyalian naiv bontakozó gondolatsorokat, szemünk előtt látni a gyermek értelmi fejlődését. A változatos módszerek alkalmazásával elérhető a fejlődés, akkor is, ha tudjuk a gyerek nem mindig működik " előírás " szerint! Néha nem akar gyümölcsöt enni, időben ágyba menni, kellő mennyiséget mozogni, sétálni...

(BIBLIOGRÁFIA: „ Programa activităților instructiv – educative în grădinița de copii” București 2006
„ Óvodapedagógusk kézikönyve”)

- Az óvodánk olyan intézmény, ahol mindenki tisztában van a környezetvédelem fontosságával, szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik.
- Mind az épület, mind a közösség már külső megjelenésében is sugározza, hogy itt „környezetvédő közösség” él és dolgozik.
- A helyi nevelési program a környezeti nevelésre épít.
- A gyerekek nevelése életkorhoz igazodó, tevékenységközpontú módszerekkel zajlik (sok-sok játékos tevékenység, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása stb.).
- Az óvoda berendezése, dekorálása az egyszerűség, a takarékoság, a praktikusság jegyében készül, a helyi sajátosságot tükröző természetes anyagokból.
- Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényvel, a természet „kincseivel”.
- Az épületen belül energiatakarékosra törekszünk.
- Elterjedt szokás, hogy ha nincs szükség a villanyvilágításra, lekapcsoljuk azt.
- Víztaakarékoság WC-öblítésnél, kézmosásnál, a levegő illatosítására alkalmazzunk gyógynövényeket.
- Szelektív hulladékgyűjtés az óvoda egész épületében (papír, szerves hulladék, udvari komposztáló) Az óvoda működése során a rontott (használt) papír külön gyűjtése, hogy a gyerekek elvihessék onnan rajzolni, hajtogatni stb.
- Komposztáló termékének hasznosítása.
- Lehetőség legyen a használt ruhák, játékok, háztartási eszközök, könyvek cseréjére (a szülők segítségével lebonyolítva).
- Állatvédelem, mint a természet szerves része.
- A környezetkímélő és természetbarát szemléletmód erősítése, tudatosítása játékon és élménynyújtáson keresztül.
- Folyamatos hulladékgyűjtés a családokkal közösen az NHSZ OKÖT Nonprofit Kft.-vel szerződve.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- ☺ A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- ☺ Szlovákul is tudják nevüket, családtagjaik nevét.
- ☺ Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- ☺ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében. Az évszakok nevét, jellemző jegyeit a nemzetiség nyelvén is.
- ☺ A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- ☺ Ismerik a legismertebb háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat. (Szlovákul is!) Képesek csoportosítani őket, jellemző tulajdonságaik, külső jegyek, hasznosságuk alapján.
- ☺ Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- ☺ Környezettudatos, környezetüket védő emberekké válnak.
- ☺ Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- ☺ Fel tudják sorolni az emberi test felépítését, igényesek testük tisztaságára, ruhájuk rendezettségére.
- ☺ Ismerik a viselkedés alapvető szabályait és a természeti-társadalmi környezetben tudják alkalmazni.
- ☺ Felismerik a napszakokat – szlovák nevét is ismerik.
- ☺ Felismerik, megnevezik környezetük színárnyalatait.
- ☺ A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- ☺ Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.)
- ☺ Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- ☺ Képesek tulajdonságok szerint szétválogatni, sorba rendezni.
- ☺ Tudnak mennyiségeket összemérni.

III.3. Munkajellegű tevékenységek

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok, kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. Mint minden nevelési keretben, a munka jellegű tevékenységek végzése során célunk az alapvető kifejezések szlovák nyelven való megtanulása, alkalmazása a felnőttek ösztönzésére személyes példájuk segítségével.

Feladat

A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.

A személyiségfejlesztés fontos eszköz a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.)

A gyermekmunka jellegű tevékenysége: önként – azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint pl. a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége, a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később teljesen önállóan öntevékenyen végezzenek munkajellegű tevékenységet.

Az óvodapedagógus mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Alakítsa ki a munkakészséget, erősítse és fejlessze a munka sajátos játéktól eltérő szokásait.

Nyújtson segítséget a rászorulóknak. Vonja be a visszahúzó gátlásos gyerekeket a munkába. Működjön együtt és ismertesse meg a szülőkkel a gyermeki munka komolyságát, óvodai értékelési módját. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. Alkalmoszerű munkák végzésében vonja be a szülőket. A gyerekek minél többször éljék át a munka örömét, aktív tevékenységét. Az óvodapedagógus értékelése legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez. Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás.

2.5-3-4 éves korban

A gyermekek az óvodapedagógust figyelve vegyenek részt a növények, állatok gondozásában, etetésében. A kerti munkában figyeljék meg a veteményezést, a növények locsolását. Segítsenek a termések, falevelek elszállításában, a veteményezésben, a növények locsolásában, az érett gyümölcsök összeszedésében stb.

Az óvodapedagógus a legkisebb óvodásokat is vonja be az alkalmoszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő.

A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek (pl. játékok elrakása, mosása, tisztítása, a terem díszítésében segítségnyújtás). Ennek alapja a következetesség.

4-5 éves korban

A gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készség szinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. (Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.) Érzik a naposság fontosságát, tudják a napos- választás módját, szeressék a naposságot.

Az óvodapedagógus és a dajka közös megállapodás alapján gondolja végig a naposi munkát és alakítsa ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát.

Alkalmoszerű ismétlődő munka a játékok helyére rakása, a csoportszoba átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végezzék a felnőttek átgondolt, konstruktív vezetésével.

Az óvodapedagógus tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit (pl. információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kicsiknek, az óvoda dolgozóinak, a jeles napok előkészítése stb.)

Az óvodapedagógus tervezze meg – a lehetőségeknek megfelelően – a gyermekek növény és állatgondozását. A gyermekek működjenek közre az élősarok gondozásában, a szobanövények átültetésében, a virágoskert megtervezésében és ápolásában, az óvodaudvar tisztántartásában, (fű gondozása, avar gyűjtése, öntözés) a veteményeskert megtervezésében. Érezzék munkájuk fontosságát, legyen cselekvés vágyuk.

Az óvodapedagógus segítségével a gyermekeknek legyen lehetősége gondozni a madarakat. Az óvodapedagógus irányításával készítsék el a kisállatok, madarak étkeit.

5-6-7 éves korban

Az óvodások önállóan végzik a naposi munkát. Közös en eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan tálalják fel az ételeket. Étkezés után szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek. Felsőprik a morzsákat, feltörölik az asztal környékét.

Az alkalmoszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végezzék, soha ne alkalmazzon az óvodapedagógus kényszerítő eljárásokat. A gyakori dicséret, elismerés hatásával érje el, hogy a gyermekek szívesen vegyenek részt a munkában. Végezzenek önállóan környezetszépítő munkát, játékok tisztítását, mosását, szárítását, egyszerű javításokat, polcok lemosását, sütés nélküli édességek, vitaminsaláták készítését.

Az óvodapedagógus úgy alakítsa a növény- és állatgondozást, hogy a gyermekek minél több műveletet tudjanak önállóan végezni. A kerti szerszámokat önállóan használják, gondozzák. Minden évszakban segítsenek a járdák, utak tisztításában. A növények gondozását a magvetéstől a termések összegyűjtéséig együtt tervezzék és végezzék a felnőttekkel. Végezzenek környezetvédelmi feladatokat.

A program tartalma és tevékenységi formái alapján minden óvodapedagógus a saját gyermekcsoportjának életkori és érzelmi-értelmi sajátosságait, valamint a fejlődési napló feljegyzéseit figyelembe véve készíti el csoportnaplójában a tervezést.

Az óvodai életük során, a gyermekek elégedettségmérésének eredményei alapján (tevékenységeket ábrázoló fotók – Melyiket szereted - nem szereted? ☺☹) tervezünk. A szülői elégedettségi kérdőívek kiértékelése meghatározhatjuk a fejleszhető területeinket.

IV. A fejlesztés várható jellemzői az óvodáskor végére ☺

➤ Az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek eléri k az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, melyet városi szinten kidolgozott saját kimeneti fejlettségmérő lapon vizsgálunk és értékelünk.

➤ A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdeésre.

➤ Testi, lelki és szociális érettsége feltétele a sikeres iskolai munkához.

➤ Egészségesen fejlett, eljutott az első alakváltozáshoz (megváltoztak testarányai, megtörtént a fogváltás, teherbíró, összerendezett, harmonikus a mozgása, mozgáskoordinációja és finommotorikája megfelelő).

➤ Mozgása, viselkedése, testi szükségleteinek kielégítése szándékosságán alapul.

➤ Nyitott érdeklődő, tanulási képességei fejleszhetőek.

➤ Megjelenik a tanulás alapját jelentő figyelem, fokozatosan növekszik ennek tartalma, terjedelme, megosztása és átvitele.

➤ Érthetően folyamatosan kommunikál, van beszédfigyelme.

➤ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről (név, lakcím, szülők foglalkozása, napszakok, közlekedés, növények, állatok, stb.).

➤ Alkalmazkodik a szabályokhoz.

➤ A sajátos nevelési igényű gyermekek szakemberek segítségével elérték a szükséges szintet.

➤ A gyermekek szeretnek közös en dolgozni.

Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik.

➤ Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát, az étkezéssel kapcsolatos összes teendőt.

➤ Szívesen közreműködnek a növények- és állatok gondozásában.

Örömmel segítenek a kisebbeknek.

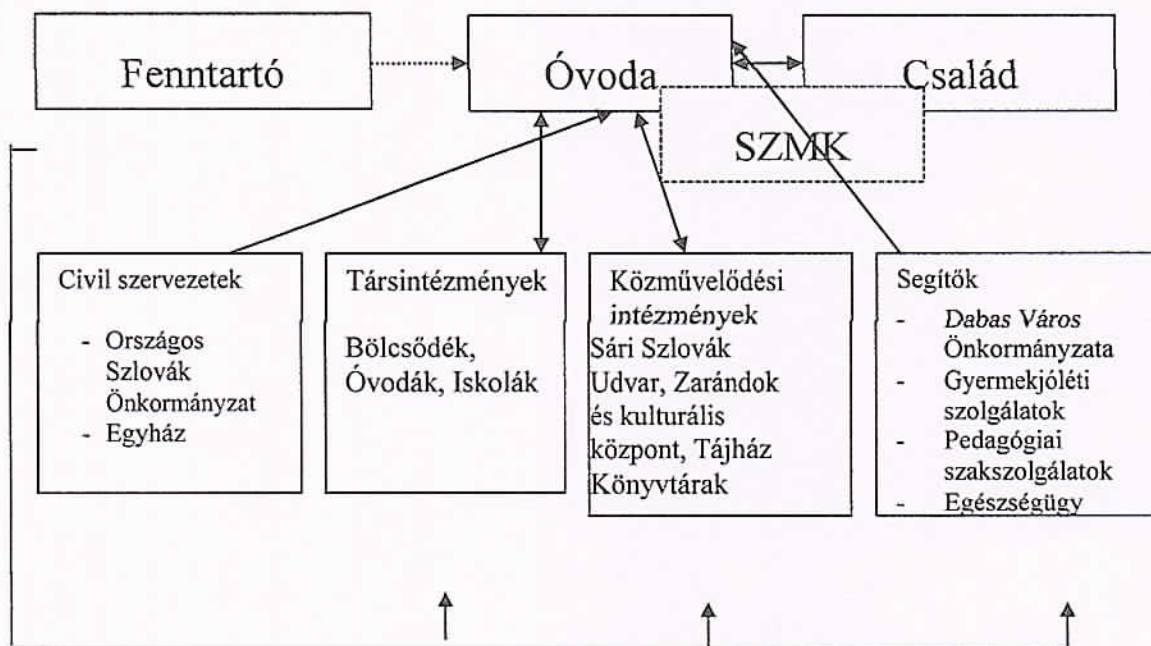
➤ Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskoláknak, felnőtteknek.

V. A program kapcsolatrendszere

Intézményünk kezdeményező és nyitott a kapcsolattartásban elsősorban azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során, valamint az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei során alkalmazkodunk a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez.

Az óvoda kapcsolatrendszere

V.1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, a családi nevelést kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését

Az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. A korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében. Jól működő együttnevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a szülők nevelési elképzeléseit tiszteletben tartjuk. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Kapcsolat fenntartási és együttműködési formáink:

- Családlátogatás
- Fokozatos befogadás
- Napi kapcsolattartás – elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről
- Szülői értekezletek, fogadóórák
- Nyílt napok, gyermekhét
- Szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kirándulások
- Szülői munkaközösségek
- Online, zárt óvodai csoportok

V.2. Bölcsődék, óvodák, iskolák

Az óvoda a városban működő bölcsődéssel, óvodákkal iskolával tartalmi kapcsolatot alakít ki, ezáltal a gyermekek zavartalan óvoda és iskolakezdését segíti elő. A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

Társintézményekkel való kapcsolataink rendszeresek.

Keressük a tartalmas együttműködés lehetőségeit. A bölcsődéből érkezőknek lehetőség és igény szerint biztosítani kell, hogy megismerkedhessenek szüleikkel vagy gondozóikkal, az óvodával. Befogadás idején megszervezésre kerül, hogy az óvodapedagógusok meglátogassák az új óvodásokat a bölcsődében, valamint később gondozónők is felkeressék a gyermekeket az óvodai környezetben.

Kapcsolattartás területei:

- megbeszélések
- szakmai konzultációk
- közös programok
- kölcsönös tájékoztatás.

A városrész óvodájával, különösen a sári városrészben működő Napsugár Katolikus Óvodával folyamatos szakmai kapcsolatot tartunk. Ismerkedünk egymás munkájával, hospitálásokon veszünk részt, közös programokat szervezünk gyermekeinknek.

Az iskolákkal Együttműködési megállapodás alapján rendszeres kapcsolatot tartunk. Az első osztályt fogadó tanítók már az óvodában megismerkedhetnek a gyermekekkel. Az általuk szervezett nyílt napokon, ünnepeken, (évnyitó) a gyerekekkel együtt részt veszünk. Az óvodapedagógusok figyelemmel kísérik az elsősök fejlődését, a nyomon követés folyamatos. Az iskolában óvodások rajzaiból „ovi-galériát” rendezünk a leendő elsősök munkáiból.

V.3. Az óvoda és a közművelődési intézmények

Közművelődési intézmények: rendszeresen látogatjuk a Közösségi Színterek, Tájházak, Művelődési Házak és a Sportközpontok által szervezett előadásokat, programokat, valamint a könyvtárat. Az intézmények kínálatából úgy válogatunk, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását.

V.4. Az óvoda egyéb kapcsolatai

Civil szervezetek: Dabas Város Önkormányzata és az Országos Szlovák Önkormányzat elvi és anyagi támogatást nyújt a szakmai továbbképzések szervezéséhez és tárgyi feltételeink javításához, és ezáltal a tartalmi munka hatékonyabbá tételéhez. A Szlovák Módszertani Központ továbbképzésekkel, szakmai anyagokkal segíti fejlesztő munkánkat.

Az egyház, a szülők igényei alapján szervezi az óvodai hitoktatást.

Segítők: eredményes nevelő munkánkban, nélkülözhetetlen szerepük van a külső speciális feladatokat ellátó szakembereknek.

- A védőnő rendszeresen látogatja az óvodát és hatékonyan segítséget nyújt az egészségnevelés területén.
- A logopédus beszédjavítást végez.
- A pszichológus, a magatartási zavarok megoldásában nyújt segítséget.
- A gyermekjóléti szolgálat munkatársának, szociális munkásának rendszeres kapcsolata van a gyermekgondozási munkaközösséggel.
- A fejlesztő pedagógus igény szerint felméri a terápiára szoruló eseteket.
- Szükség szerint a gyermekek különleges fejlesztéséhez szakembert biztosítunk
- A Magyar Vöröskereszt munkatársa elsősegélynyújtó oktatást tart a gyermekek és felnőttek részére.
- A Dabasi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési előadója „Ovi-zsarú” elnevezésű játékos, figyelemlelkítő, közvetlen kommunikációra építő bűnmegelőzési foglalkozást tart évente a gyermekek részére.

V.5. Szolgáltatások

V.5.1. Hitoktatás

Az óvodai hitoktatás ingyenes szolgáltatás, mely egyházi igényfelmérés alapján a nagycsoportosok körében történik. A gyermekekkel világi hitoktató (óvodapedagógus) foglalkozik, az óvoda egyik csoportszobájában, heti egy alkalommal (30 perc). A hitoktató egymásba kapcsolódó feladatrendszerrel old meg: oktatónevelő munkát végez, az óvodában használatos módszerek alkalmazásával.

A hitoktatás feladatai, célja:

- szeretetre neveljen,
- vallási élményeket közvetítsen (ünnepek segítségével),
- beszéljen hitigazságokról a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően,
- ismertesse meg a Szentírást – azokat a szövegeket olvassa fel, amelyek érthetőek a gyermeki értelem számára,
- tanítson néhány éneket, versikét,
- ismertesse meg a gyerekeket illemszabályokkal, neveljen illedelemre (világosan mondja meg, hogy mit kell tennie és miért),
- pozitív nevelést adjon (ez a módszer rögzíti a teendőit, a gyermek eszébe, szívébe, akaratába),
- önfegyelemre, önzetlenségre, hazaszeretetre, mások tiszteletére neveljen,
- irányítsa a gyermeket a felé, hogy tudja megbecsülni a földet, népet, kultúrát, amely táplálja, védi, gazdagítja,
- ismertesse meg a gyerekeket hősökkel, akik megvédték hazánkat, továbbfejlesztették kultúránkat, gyarapították értékeinket,
- mutasson rá más népek értékeire.

A hitoktatás tevékenységei:

- érezze jól magát a gyermek, szívesen kapcsolódjon be a különféle tevékenységekbe, érezze, fontos tagja a csoportnak,
- élményeit szívesen mondja el, tudja társait is meghallgatni,
- legyen képes arra, hogy társaival játékát, stb. megossza, gyakorolja az áldozatos lemondást, tanulja meg, hogy neki is meg kell hoznia kis életének áldozatait,
- kerülje az erőszakosságot, kérjen és ne követeljen,
- lelje örömét abban, ha apró szolgálataival szeretetét kimutathatja, ha segíthet. Legyen öntevékeny is (maga találja ki., miben segíthet felnőtteknek, társainak, szüleinek),
- mindig mindenkinek köszönje meg, ha segítséget, vagy bármiféle tárgyi jellegű dolgot kap,
- tudjon illedelmesen viselkedni, beszélni.

Ovi-foci, Ovi-kézi

- Erőnlét, állóképesség, ügyesség, gyorsaság fejlesztése.
- A tehetségígéreték időben történő felfedezése, tehetséggondozás biztosítása.
- A sport jellem-, és közösségformáló ereje.

V.5.2. Térítés ellenében igénybe vehető szolgáltatás a törvényi előírásoknak megfelelően

A szolgáltatásokat szakember tarthatja óvodapedagógiai módszer alkalmazásával. Igény szerint szervezzük a szülők körében történt felmérés alapján.

Gyermektorna, mozgás

A mozgásfejlesztés szakember által heti 2 x 30 perc, mely különböző mozgásformák alkalmazásával, sok játékkal, zenével, változatos eszközökkel segíti a gyerekek komplex személyiségfejlődését, stimulálja az idegpályákat és jó hatással van a tanulási képességekre.

A torna tartalmazza a gyógytestnevelés elemeit (pl.: testtartásjavítás, talpboltozat erősítés, egyensúlyérzék fejlesztés, mobilizálás, légzésfejlesztés) valamint komplex mozgásterápiás elemeket.

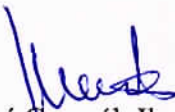
Az óvodai gyógytestnevelés lényege, a prevenció, a kezdődő mozgásszervi elváltozásban szenvedő, valamint a mozgásfejlődésben elmaradt gyerekekkel való foglalkozás. Cél az iskolaérettség valamint a tartó és mozgóapparátus megerősödése.

A komplex mozgásterápia során a gyerekek újraélhetik a mozgásfejlődés szakaszait, kijavítva a hibás működéseket, így az idegrendszer újraszerveződik, erősebbé válik.

Cél:

- az idegrendszer érési folyamatainak erősítése
- téri tájékozódás, lateralizáció (jobb-bal oldal megkülönböztetése)
- auditív figyelem, vizuális figyelem, memória fejlesztése
- kondicionális képességek fejlesztése (erő, gyorsaság, állóképesség)
- koordinációs képességek fejlesztése (egyensúlyozó képesség, téri /térbeli/ tájékozódó képesség, ritmus képesség)
- tervezetten, fokozatosan nehezedő játékos feladatokon keresztül a különböző kompetenciák fejlesztése
- egészség megőrzése, betegségek elkerülése

Dabas, 2025. szeptember 1.

Mrázne Čsernáková Ilona
igazgató

VI. Legitimációs záradék

DABAS-SÁRI SZLOVÁK NEMZETISÉGI ÓVODA

2371 DABAS-SÁRI, MÁNTELEKI út 6.

HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Intézmény OM - azonosítója: <p style="text-align: center;">032765</p>	Készítette: Mrázné Csernák Ilona <p style="text-align: center;">igazgató</p>
Legitimációs eljárás:	
<p>Sári Ovi/05-08/2025. (kelt.2025.08.29.)</p> <p style="text-align: center;"><i>Nevelőtestület nevében névaláírás</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Kecskésné Vadkerti Mária</i></p> <p style="text-align: center;">..... Kecskésné Vadkerti Mária</p> <p style="text-align: center;"><i>Alkalmazotti közösség nevében névaláírás</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Farkas Ágnes</i></p> <p style="text-align: center;">..... Farkas Ágnes</p>	<p>Véleménynyilvánítók:</p> <p style="text-align: center;"><i>Szabóné Gogolák Anikó</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Szabóné Gogolák Anikó</i></p> <p style="text-align: center;">..... Szabóné Gogolák Anikó</p>
<p>Készítette:</p> <p style="text-align: center;"><i>Mrázné Csernák Ilona</i></p> <p style="text-align: center;">..... Mrázné Csernák Ilona igazgató, névaláírás, PH</p> 	<p>Jóváhagyta:</p> <p style="text-align: center;"><i>Sári Szlovák Önkormányzat</i></p> <p style="text-align: center;">..... Sári Szlovák Önkormányzat nevében, mint fenntartó, névaláírás, PH</p> <p style="text-align: center;"><i>Határozatszám: 85/2025 (IX. 03.)</i></p>
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható</p> <p>Dabas Város Honlapján: www.dabas.hu/intezmenyek/ovodak Intézményben</p> <p>Érvényessége: A kihirdetés napjától - 2025.09.01. – visszavonásig.</p> <p>Készült: 5 eredeti példány.</p>	

Dabas-Sári, 2025. szeptember 1.

VII. Érvényességi rendelkezések

Az IRÁNYTŰ című helyi óvodai pedagógiai programot az Dabas-Sári Szlovák Nemzetiségi Óvoda nevelőtestületének bevonásával az intézmény igazgatója készítette.

Határozat száma: Sári Ovi/05-08/2025. (kelt.2025.08.29.)

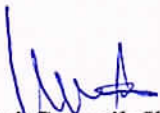
A 11/2024. (I.30.) határozatszámú Dabas-Sári Óvoda Pedagógiai Programja
2025. augusztus 31-én hatályát veszti

Az „IRÁNYTŰ” című helyi óvodai pedagógiai program érvényességi
ideje: 2025. szeptember 1-től visszavonásig.

A módosítás indokai:

- A program értékelése során a teljesítmény 50% alá csökken, felül kell vizsgálni a cél és feladatrendszert.
- Az óvodapedagógusok személyében 2 éven belül 50%-osnál nagyobb mértékű változás áll be, a nevelőtestülettel újra el kell fogadtatni, vagy módosítani kell a programot.
- Törvények, rendeletek, és jogszabályok változás esetén.
- Feladatváltozás esetén.

Dabas, 2025. szeptember 1.

Mrázne Csernák Ilona
igazgató

A program módosítás kezdeményezésének szabályai:

- A módosítás kezdeményezését minden esetben írásban kell a nevelőtestület elé terjeszteni.
- A módosítást kezdeményezheti a nevelőtestület kisebb csoportja (munkaközösség), vagy az SZMK választmánya megfelelő indoklással.

A program bevezetésének menete:

Az „IRÁNYTŰ” című helyi óvodai pedagógiai programunk első ízben az 1999. szeptemberében az új szervezésű csoportokban felmenő rendszerrel került bevezetésre.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, hozzáférhetősége:

- Kézhez kapja minden óvodai csoport számozott formában (1-4-ig pld.)
- Óvodavezető irodájában. (5. pld.)
- Fenntartónál (6. pld.)
- Dabas Város Hivatalos Honlapján: www.dabas.hu/intezmenyek/ovodak
- A pedagógiai programról érdemi tájékoztatást jogosult adni minden óvodapedagógus.
- A könnyebb tájékoztatás érdekében szórólap formájú ún. KIVONAT készül, mely tartalmazza a program lényeges elemeit, cél-feladatrendszerét, és tükrözi gyermekközpontú szellemiségét, szlovák nemzetiségi jellegét.
- A kivonatot a leendő óvodások szülei az óvodai felvételi előjegyzéskor kézhez kapják.